NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

14-טער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג פ' נצו"י כ' אלול תרצ"ו | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres. Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1,06 | Łódź, Poniedziałek 7 Września 1936 | № 210

82-טער יודישער קרבן
געשטארבען אין הדסה-שפיטאל אין תל-אביב

ירושלים, 6 (יט"א טעלעגראפיש)
אין הדסה-שפיטאל אין תל-אביב איז געשטארבען יהודה שפיוואק, וועלכער איז פארוואונדעט געווארען דעם 1 סעפטעמבער. יהודה שפיוואק איז שוין דער 82-טער יודישער קרבן פון די אונרוהען.

נעבען שכם איז פארגעקומען א בלוטיגע שלאכט נעבען געפאלען א סך אראבער.

צווישען מיליטער און אן אראבישער באנדע, וואס האט אנגעגריפען א מיליטערישען לאגער. עס זע-

אין ירושלים זענען היינט גנבֿות-פון געווארען באמבעס אויף דעם האטעל קינג דוד. דער שאדען איז נישט קיין בעדייטענדער.

א סוף מאכען צו די ווילדע מעשים פון די אראבער
פאדערט די גאנצע ענגלישע פרעסע

ל אנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)
די לאנדאנער פרעסע פארנעהמט זיך ווייטער זעהר שטארק מיט די ארץ-ישראל געשעהענישען.
„סאנדיי טיימס" שרייבט, אז די סיבות פון די אונרוהען זענען נישט קיין וווירטשאפטליכע און נישט קיין סאציאלע, נאר זיי זענען א רעזולטאט פון דער נאציאנאלער העצע, וואס יוערט געטריבען דורך געוויסע נאציאנאליסטישע אגיטאטארען. יוען די אראבישע פיהרער — שרייבט די צייטונג — וואלטען געהאט פרידליכע כוונות, וואלטען זיי זיך נישט אפגעזאגט צו בעטייליגען זיך אין א קאנפערענץ מיט די יודען ביים רונדען טיש. עס איז שוין די העכסטע צייט, אז די ענגלישע מלוכה-מענער זאלען קומען צו דער איבערצייגונג, אז עס איז נויטיג אנצונעהמען די ענערגישסטע מיטלען בכדי צוריקצושטעלען די ארדנונג אין לאנד. און ווען דאס וועט נישט העלפען, דאן דארף מען זיך נישט אפשטעלען פון איינפיהרען קריגס-צושטאנד.
„אבסערווער" שרייבט, אז עס איז נויטיג צו בעגרעניצען די יודען נומעריש אין געאגראפיש, ווייל נאר דורך דעם וועט מען קענען צוריקשטעלען די ארדנונג.
„סאנדיי עקספרעס" פאדערט אויף די רעגירונג אנצונעהמען אלע מיטלען, בכדי צוריקצושטעלען די ארדנונג.
„טאגי" שרייבט, אז די רעגירונג טאר בשום אופן נישט נאכגעבען די פאדערונגען פון די אראבער אונטער דראהונגען. די רעגירונג דארף ענער-גיש אונטערדריקען די אונרוהען און מאכען א סוף צו ווילדע מעשים. די צייטונג האלט, אז א גרויסער טייל אראבער וועט אליין זיין דערפון צו-פרידען, ווייל דאס וועט זיי געבען די מעגליכקייט צו קומען צום רונדען טיש אויף א קאנפערענץ מיט די יודען.

נורי-פאשא וויל אויפגענומען ווערען דורכ'ן ענגלישען קעניג
וועלכער געפינט זיך אין טערקיי

ל אנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)
אין שייכות דערמיט, וואס אין טערקיי גע-פינט זיך איצט אויף א בעזוך דער ענגלישער קעניג עדווארד דער אכטער, האבען זיך פארשפרייט קלאנגען, אז דער איראקישער אויסען-מיניסטער נורי פאשא עס-סאיד וועלכער געפינט זיך איצט אויך אין טערקיי, וועט אויפגענומען ווערען פון קעניג.
ווי יט"א דערוויסט זיך, שטאמט די ידיעה נישט מיט דער ווירקליכקייט.

קהלה-וואהלען אין ווארשא
גרעסטע צאהל שטימען און מאנדאטען האט בעקומען דער „בונד". — נאציאנאלער בלאק מעהר שטימען ווי די „אגודה". — די איבריגע ליסטעס בעקומען א קליינע צאהל שטימען

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)
היינט זענען פארגעקומען די וואהלען צו דער ווארשאווער קהלה. ווי בעקאנט האבען צווישען זיך סעקעמפט 36 קאנדידאטען - ליסטעס, א טייל ליס-טעס זענען געווען פארבינדען מיט א טעכנישען בלאק. דער וואהל-קאמף איז געווען א זעהר שארפער. די גרעסטע אגיטאציע האבען געפיהרט דער „בונד", „אגודה" און דער ציוניסטישער אזוי-גערופענער נא-ציאנאלער בלאק.
נאכ'ן פארענדיגען די אפשטימונג זענען די אור-נעס איבערגעפיהרט געווארען אין הויפט-וואהל-ביו-רא, וואו די וואהל-קאמיסיע איז צוגעטרעטען צו צעהלען די שטימען. דאס צעהלען האט געדויערט ביז פארטאגס, באלד פון אנהויב האט זיך ארויס-געוויזען, אז דער „בונד" ציהט די גרעסטע צאהל שטימען פאר דעם נאציאנאלען בלאק און פאר דער „אגודה".
אין מיטען צעהלען איז געקומען צו א קלעגערן איבערדיים צוליב אן אינצידענט, וואס איז ענטשטאנ-נען, ווייל אומיצער האט אונטערגעווארפען א פעקעל מיט 100 נומערלעך פון דער בונדישער ליסטע. ווי מען איז זיך משער האט דאס געטון אומיצער פון די בונדישע געגנער, פדי אזוי ארום צו האבען א וועג צו קענען פסל'ען די וואהלען. דער אינצידענט איז אבער ערלעדיגט געווארען און די קאמיסיע איז צוגעטרעטען צום ווייטערדיגען צעהלען פון די שטי-מען.
4 פארטאגס האט זיך פארענדיגט דאס צעהלען פון די שטימען. אין רעזולטאט פון דער אפשטימונג האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער „בונד" האט אפ-געהאלטען א גרויסען זיג ביי די וואהלען.
די בונדישע ליסטע האט בעקומען 10622 שטי-מען, דאן קומט דער נאציאנאלער בלאק מיט 6963 שטימען, „אגודה" מיט 5146 שטימען, רעכטע פועלי ציון 1779 שטימען, לינקע פועלי ציון 887 שטימען, פאלקיסטען און האנדווערקער 966 שטי-מען, מזרחי 212 שטימען, רעוויזיאניסטען 794 שטימען, זשולטעק'ס ליסטע 718 שטימען, די ליסטע פון ליב ביין 680 שטימען, שטיקגאלד'ס ליסטע 1272 שטימען, פיזשוצ'ס ליסטע 800 שטימען. די איבריגע גרויסע צאהל ליסטע האבען בעקומען א קליינע צאהל שטימען. וואס קלעקט נישט אויף קיין מאנדאט.
וואס שייך דעם מאנדאטען - פערטיילונג קען מען נאך איצט נישט געבען אויסרעכענען, ווייל די ליסטעס זענען צווישען זיך שטארק פארבונדען, אבער לויט אלע וואהרשיינליכקייטען וועט דער בונד בעקומען 13 מאנדאטען, נאציאנאלער בלאק 11 ביז 12 מאנ-דאטען, אגודה 10 ביז 11 מאנדאטען. רעכטע פועלי ציון — 2, לינקע פועלי ציון — 1, פאלקיסטען — 1, מזרחי — 3, רעוויזיאניסטען — 1 זשולטעק — 1 ליב ביין — 1 שטיקגאלד — 2, פיזשוצ'ס ליסטע 1
אין דעם רעזולטאט קענען זיין נאך קליינע ענ-דערונגען.

הוי נפלה עטרת ראשנו!
אחרי מחלה כבדה וממושכה שבק חיים לכל חי האיש החסיד י"א, בעלי ואבינו היקר
נ"ע יעקב דוד ב"ר נפתלי מאיר ז"ל כענטשינסקי
בשנת 50 לימי חייו.
הלוי' תהי' היום ביום ב', כ' אלול תרצ"ו בשעה 12 בצהרים מבית האבל צעגעלניאנא 10.
השרויים בצער עמוק
אשתו, בניו ומשפחתו המתאבלת

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען מיט א טראגישען טויט אומ-געקומען אונזער טייערער, אומפערגעסליכער חבר
נ"ע
יעקב גליצענשטיין
וועגען וואס מיט צובראכענע הערצער און ערשיטערנדע געמיטער מעלדעט אלע חברים און די גאנצע יודישע בעפעלקערונג פון לאדז.
די יודישע דעמאקראטישע פאלקס-פארטיי אין לאדזש.
אלע חברים ווערען אויפגעפאדערט אפצוגעבען כבוד דעם קדוש.

גרויסע קויהלען-גרובען-קאטאסטראפע
4 ארבייטער פערשיט געווארען

מעהרישאסטרוי, 6 (ספ. טעל.)
אין קויהלען-גרובען „טרויצא" זענען פער-שיט געווארען 4 פוילישע ארבייטער. די קא-טאסטראפע איז פארגעקומען דעם 3. סעפטעמבער. ביז איצט איז מען נישט אנגעקומען צו די פער-שיטע.

נישט פערהאן קיין ידיעות
וועגען די פערלוירען-געגאנגענע באלאנען

מאסקווע, 6 (ספ. טעל.)
פון באלאן „לאפ" וועלכער איז ארויסגע-פלויגען דעם 30-טען אויגוסט פון ווארשא אין קאנקורס פון גארדאן-בענעט-בעטער איז ביז היינט נישט פערהאן קיין שום ידיעה, די סאוויעטישע פליהער זוכען דעם באלאן מיט די פערלוירען-געגאנגענע פליהער.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען טראגיש אומגעקומען אונזער לאנגיעהריגער פערוואלטונגס-מיטגליד
נ"ע יעקב גליצענשטיין
וועגען וואס עס טיילען מיט אונזערע אלע מיטגלידער און בעטען אפגעבען דעם קדוש דעם לעצטען כבוד.
צענטראלער יודישער ראד-פערקעהר-פעראיין אין לאדז, פילסודסקיעגא 43.

ענדעקעס בעפאלען פ.פ.ס'ישע צוגען

אין ווארשא און אין ראדאם איז געקומען צו געשלעגען צווישען ענדעקעס און פ.פ.ס.

וו אַ ר ש אַ, 6 (טעלעפאָניש)
אין ווארשא איז היינט פארגעקומען א גרויסע מאַניפעסטאַציע פון פ.פ.ס. צו דער 30-טער יאָהר־צייט פון „בלוטיגען מיטוואָך". אין פערשידענע פונקטען ווי דער צוג איז אַדורכגעגאַנגען, זענען ענדעקעס באַפעלען דעם פ.פ.ס.־ישען צוג. ס'איז געקומען צו געשלעגען. ס'זענען פערהאַן פיל פער־וואונדעטע

די ענדעקעס זענען דאַן בעפאַלען יודען און האָבען אויסגעשלאָגען די שויבען אין 20 ביכער־געשעפטען אויף שוו. קושיסקא גאַס, אויך אויף מאַרשאַלקאָווסקאַ גאַס זענען אויסגעהאקט געוואָ־רען צווישען אַנדערע די שויבען פון ברידער הירש־פעלד און דער פירמע פליהאַל.

די פאַליציי האָט אַדורכגעפיהרט אַרעסטען פון די ענדעקעס. צווישען די אַרעסטירטע געפינט זיך אויך אַ סטודענט מאַאַס, וועלכער איז ערשט היינ־טיגען שבת פערמשפט געוואָרען אויף אַ חודש אַרעסט פאַר אויסהאַקען די שויבען אין בר'דער הירש־פעלד'ס געשעפט.

ר אַ ד אָ ם, 6 (טעלעפאָניש)
די ענדעקעס זענען אָנגעפאַלען אויפ'ן פ.פ.ס.־ישען צוג, וועלכער איז אָרגאַניזירט געוואָרען צו־ליב'ן 30-טען יאָהרצייט פון „בלוטיגען מיטוואָך". ס'איז געקומען צו געשלעגען. ס'זענען פערהאַן 6 שווער־פערוואונדעטע.

גענ. רידז-שמיגלי אפגעפאהרען פון פאריז

פייערליך געזעגענט דורך דער פראנצויזישער מאכט

פ אַ ר י ז, 6 (ספ. טעל.)
נאָך אַ וואָך ווײַלען אין פראַנקרייך, האָט דער גענעראַל־אינספעקטאָר פון די בעוואָפענטע כוחות גענ. רידז־שמיגלי היינט פערלאָזען פאַריז. ער איז געזעגענט געוואָרען פייערליך דורך די פאָרשטעהער פון דער פראַנצויזישער מאַכט, פוילישע דיפלאָמאַ־טישע פאָרשטעהער און דורך פוילישע געזעלשאַפטען מיט זייערע פעהנער.

אויפ'ן וואקזאל איז אויך געווען דער פראַנ־צויזישער קריגס־מיניסטער דאַלאַדיע און גענ. גאַמלען.

פ אַ ר י ז, 6 (ספ. טעל.)
צוליב דער אָנוועזענהייט פון גענ. רידז־שמיגלי איז פאָרגעקומען אין דער פוילישער קירך אַ תפילה פאַר'ן וואויל פון דער רעפובליק.

וו אַ ר ש אַ, 6 (טעלעפאָניש)
די פעדעראַציע פון די פאַטערלאַנדס־פארטיי־דיגער האָט בעשלאָסען פייערליך צו בעגריסען דעם הויפט־מיליטערישען אָנפיהרער גענ. רידז־שמיגלי ווען ער וועט צוריקקומען פון פאַריז, דינסטאָג, דעם 8 סעפטעמבער.

פ אַ ר י ז, 6 (ספ. טעל.)
גענ. רידז־שמיגלי, אַרויספאָהרענדיג פון פאַריז, האָט אָפגעגעבען דעם פאָרשטעהער פון דער האַוואַס־אַגענטור פאָלגענדע ערקלעהרונג:

אין מאָמענט, ווען איך קעהר זיך אום קיין פוילען, האָב איך געוואָלט אויסדריקען די געפיהלען וועלכע זענען דערוועקט געוואָרען אין מיר דורך דער האַרציגער און פריינדליכער אויפנאַהמע אין פראַנקרייך מצד דער רעגירונג און דער בעפעל־קערונג. אַממייסטען האָבען מיך געריהרט די פריינד־ליכע געפיהלען פאַר דער פוילישער אַרמעע.

פ אַ ר י ז, 6 (ספ. טעל.)
דער פרעזידענט לעברון האָט היינט אויפגענו־מען מיט אַ פריהשטיק דעם גענ. רידז־שמיגלי. ס'איז אויך אָנוועזענד געווען דער פרעמיער בלום, מינ. דעלבאָ, מינ. דאַלאַדיע, גענ. גאַמלען און אַנדערע הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען.

פ אַ ר י ז, 6 (ספ. טעל.)
„טאַן" שרייבט, אַז די געשפרעכען, וואָס גענ. רידז־שמיגלי האָט אָפגעהאַלטען מיט'ן פרעמיער בלום, אויסערן־מיניסטער דעלבאָ און פרעזידענט לעברון האָבען אַ גרויסע אינטערנאַציאָנאַלע בעדייטונג.

דער פראַנצויזיש־פוילישער מיליטערישער אָפמאַך בעדראָהט קיינעם נישט, ער איז נישט געווענדעט געגען קיין שום מלוכה און קען בעאונרוהיגען נאָר די, וועלכע ווילען שטערען דעם אייראָפּעאישען שלום. דער אָפמאַך איז אין הסכם מיט דער פעלקער־ליגע.

—*×*—

פאַרזיכטיג

ביים קויפען געבעקס!

וואָרנונג פון ראַבינאַט!

מייסטענס קריסטליכע בעקערייען בענוצען צו זייער געבעקס חזיר־שמאַלץ.

קויפענדיג געבעקס דאַרף יעדער יוד זיין געוואָרענט.

ועד הרבנים לעדת לאדז.

ערב שבת תבא תרצ"ו.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאָסלעס
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

בעקאַנטמאַכונג.
מיר מאַכען בעקאַנט דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט, איז ערעפענט געוואָרען
דער גרויסער ענגלישער זאַל
אַלעע 1-טער מאַי 2 און איז צו פערדינגען אויף חתונות, בעלער, פערזאַמלונגען, חינוך א. ז. וו.
דער זאַל איז איינגעאָרדענט לויט די נייעסטע מאָדערנסטע טעכניק און מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען, ווי די נייעסטע געשירען טיש־בעשטעק, ווי אויך הערליכע בעלייכטונג און שעהנע דעקאָראַציעס.
שטרענג כשר. בעמ.: ס'ווערט געדאַווענט ראש השנה, יו"כ מיט גוטע חזנים און אַ גוט אייגשטודירט כאָר. מיט אַכטונג דער אינהאַבער.

א הארציגען פאהר־געזונד
ווינשען מיר
פרוי זאשא שולץ
צו איהר אָפּפאָהרען **נאך פאלעסטינא**
זי זאָל געפינען גליק און פרידען אין איהר נייער היים
פאמיליע קלין.

א עונג יום־טוב
קאָנט איהר נאָר האָבען אין גוט־בעקאַנטען און שטרענג כשר'ן
פענסיאָנאַט
„NICEA"
KOLUMNA, Krakowska 3.
דער פענסיאָנאַט געפינט זיך אין בעס־טען, גרעסטען און שענסטען וואַלד פון קאָלומנא. פרישע און געשמאַקע שפייזען. פינקטליכע און זאָרגפעל־טיגע בעדינונג.
אויף די יום־טובים וועט דאַווענען אַ ספעצ. אַנגאַזשירטער חזן. אויפ'ן פערלאַנג ספעצ. דיעטעטישע קיך. צו זעהר מעסיגע פרייזען!
אינפאָרמאַציעס אין לאָדז:
ביי ר' חיים ווערדינגער, אַגראַדאָווא 5, טעל. 215-24
און אויפ'ן אָרט אין קאָלומנא.
די געסט ווערען ערוואַרט ביי דער באַהן.

Z okazji zaślubin
p. **Rajzli Fromel**
z p. **Motkiem Bocianem**
dożo szczęścia na nowej drodze życia życzą
Lichtenfeldowie

8-טע צייטונגס־פערקויפער
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט אונ־זערע מיטגלידער פון דער סעקציע צייטונגס־פערקויפער ביי פועלי אגודת־ישראל פּילסודסקיעגאָ 66, אַז עס קומט פאָר היינט, מאָנטאָג, דעם 7/9, פינקטליך 7 אָוונד
א פערזאמלונג
וועגען אייערע אייגענע אינטערעסען.
מיר בעטען צו קומען דרינגענד.
מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

געדענקט, **שטשעשליווי**
ביי
א גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע בילליגער און טאַמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן און לאַנגיעהריגען מערוו.־מיטגליד
ה' מענדל הימעלפאַרב
צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכע מוטער
טויבע ביילה נ"ע
זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
די פערוואַלטונג פון דער גמילת־חסדים־קאַסע אויפ'ן גרינעם מאַרק 7.

פערשפּרייט דעם נייעם פאָלקסבלאַט

חברנו
יעקב פרשקר
צערך הוא צערנו
מצא תנחומים בעבודה למען רעיוננו.
סניף „החלוץ הכלל־ציוני" בלודז.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

Dr. **B.Hurwicz**
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב — פון 8—1 בייטאָג.

Dr. med.
GUSTAWA ZAND - TENENBAUMOWA
ספעציאַליסטין פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Piotrkowska 109, telef. 220-29

CIECHOCINEK
ul. Zdrojowa, willa „Viktorja"
Dr. Łaski
נעהמט אָן קראַנקע אין אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
טעגליך ביז צום 1-טען אָקטאָבער
(1 pazdziernika)

אוירען, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z.Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־גאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

Doktór Med.
Szymon Grinberg
55 פּילסודסקיעגאָ 55
טעלעפאָן 168-58
נעמט אָן פון 8-טען ד. ח. פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Dr. I. ZYW
כירורג
צוריקגעקעהרט
11-go LISTOPADA 17,
Telefon 123-41
נעמט אָן פון 1—2 און פון 5—7 אָוונד

Doktór
A.S.Tenenbaum
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעציעל לונגען)
צוריקגעקעהרט
Piotrkowska 109
telef. 220-25

Dr. med. **J. Schlosser**
כירורג
ul. CEGIELNIANA 30
tel. 122-16
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 4—7 אָווענט.

Lekarz-Dentysta
N. KACZANOWSKI
נעהמט אָן אין אַמבולאַטאָריום פון דער געז. „לינת המשמורים"
פּילסודסקיעגאָ 21, טעל. 242-55
אין די שעה'ן פון 9—11 פריה און פון 5—9 אָוונד.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג · אוראָלאָג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספעציאַליסט פאַר אויגען־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-18
נעמט אָן פון 11—2 און פון 5—830 אָוו.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
פיינער־כירורג־ספעציאַליסט
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Dr. med.
J. GOLDBERG
ספעציאַליסט פאַר אויגען־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אָן פון 11—1 און פון 7—8 אָוונד

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „מאַמאָץ" רוג זגער־זשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אָוונד אויף נאַרוטאָ־וויטשאַ 13. —::— צוגענגליכע פרייזן פאַר אַרבייטסלאָזע — הנחה.

Lek. Dentysta
St. Gelberg
Zawadzka 14, tel. 108-33
צוריקגעקעהרט.

ד"ר העללער
ספעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען — אַ ספעציעלער וואַרטע־זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr.
Wajnberg
ספעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
145 פּיעטריקאָווער
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

Dr. **I. Piechowicz**
ספעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
שרודמיעסקאַ 18, טעל. 107-79.
נעמט אָן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אָוו

הועסקאַ בעלאַגערט דורך דער מיליץ

די אויפשטענדיגע פעהלט לעבענסמיטעל און אַמוניציע

אירון ווערט באָמבאַרדירט פון רעגירונגס-מיליטער

באַרצעלאָנאַ, 6 (ספּ. טעל.)

לויטן קאָמוניקאַט פון דער פראָנט־אָנפיהרונג אין אַראַגאָניען, רינגעלט דאָס רעגירונגס־מיליטער אַרום די אויפשטענדיגע אויפ׳ן אָפּשניט אין הועסקאַ. די בעלאַגערטע פעהלט לעבענסמיטעל און אַמוניציע. ס׳קומען פאָר פיל פאַלען פון דעזערציע.

איר ון, 6 (ספּ. טעל.)

דער האוואַס־קאָרעספּאָנדענט טיילט מיט, אַז דער פראַנצויזישער קאָנסולאַט האָט גאַרנישט געליטען בעת די קאַמפען, וועלכע זענען פאָרגעקומען די לעצטע טעג. אין בנין פון קאָנסולאַט האָבען זיך בעהאַלטען אַנ׳ערך 40 פראַנצויזישע בירגער. די פראַנצויזישע מאַכט האָט אָנגעהויבען אונטערהאַנדלונגען מיט געג. מאָלאַ וועגען עוואַקוירען די פראַנצויזישע בירגער.

הענדיי, 6 (ספּ. טעל.)

היינט 8 אַ זייגער אינדערפריה האָט מען פון פּאָרט גוואַדעלופּע אָפּגעגעבען עטליכע האַרמאַטען־שאָסען אין דער ריכטונג פון אירון. די בעגייסטערטקייט פון דער רעגירונגס־אַרטילעריע האָט אַרויסגערופען פערוואונדערונג, ווייל מ׳האָט געמיינט, אַז גוואַדעלופּע איז פערלאָזען געוואָרען דורכ׳ן רעגירונגס־מיליטער שוין נעכטען אָוועגד.

מאַלאַגאַ, 6 (ספּ. טעל.)

אַ פּאַטראָל פון רעגירונגס־פּאָליציאַנטען האָט אויפגעריסען אַ בריק אויפ׳ן וועג קיין גרענאַדע אין מאָמענט, ווען עס איז איבער איהר אַדורכגעגאַנגען אַ צד מיט אויפשטענדיגען מיליטער.

מאַדריד, 6 (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות, וועלכע זענען דערהאַלטען געוואָרען פון קריגס־מיניסטעריום, האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער אויפ׳ן פראָנט טאַלאַווערא — דעל־טאַגאָ, אָפּגעשמיסען די אויפשטענדיגע, וועלכע האָבען זיך צוריקגעצויגען אויף 20 קילאָמעטער.

באַרצעלאָנאַ, 6 (ספּ. טעל.)

די היגע ראַדיאָ־סטאַציע מעלדעט, אַז אין דער פּראָווינץ טאָלעדאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען דאָס רוקען זיך פאָראויס פון די אויפשטענדיגע.

אין אַנדאַלוזיען דויערן די קאַמפען ווייטער.

באַרצעלאָנאַ, 6 (ספּ. טעל.)

נעכטען איז אין באַרצעלאָנאַ פאָרגעקומען אַ פייערליכקייט פון איבערגעבען די קאַטאַלאָנישע מאַרינען 12 אָפּטיילונגען מיליטער אויפ׳ן נאָמען פון פראַנצעסקאַ מאַשאַ און קאַמפּאַניס, וואָס בעשטעהט פון מיטגלידער פון די לינקע קאַטאַלאָנישער מיליץ.

די אָפּטיילונגען האָבען דעפּילירט דורך די גאַסען מיט אויסגעשרייען: „זאָל לעבען אַ פרייע קאַטאַלאָנישע רעפּובליק.

מאַדריד, 6 (ספּ. טעל.)

לויט אַ ראַדיאָ־קאָמוניקאַט האָט דאָס רעגירונגס־טרייע מיליטער געצוואונגען צום ענטלויפען די ינטער הועסקאַ אַ גרויסע אָפּטיילונג אויפשטענדיגע. פיל זעלבער געהען אַריבער אויף דער זייט פון רעגירונגס־מיליטער.

אנגריף אויף סאַן־סעבאַסטיאַ?

לאַ־קאָרונאַ, 6 (ספּ. טעל.

די ראַדיאָ־סטאַציע אין לאַ־קאָרונאַ מעלדעט, אַז די שטאָט סאַן־סעבאַסטיאַן איז באָמבאַרדירט געוואָרען דורך אַנ׳אויפשטענדיגער קרייצער־שיף.

יודישער פרייוויליגער געפאַלען

אויפ׳ן פראָנט ביי סאַן־סעבאַסטיאַן

באַרצעלאָנאַ, 6 (יט״א טעלעגראַפיש)

אויף דעם קאַמפס־פראָנט אירון—סאַן־סעבאַסטיאַן איז געפאַלען דער יודישער מיליציאָנער לעאָן בוים, אַ בעקאַנטער ארבייטער־טוער פון פּאַריז. ער איז געווען פון די ערשטע פרייוויליגע, וואָס האָבען זיך געשטעלט אין דער שפּאַנישער מיליץ. בוים איז פערוואונדעט געוואָרען, מען האָט איהם איבערגעפיהרט אין שפּיטאָל וואו ער איז געשטאָרבען פון די וואונדען.

דימיסיע פון שפּאַנישע דיפּלאָמאַטישע פאָרשטעהער

פּאַריז, 6 (ספּ. טעל.)

די „האוואַס"-אַגענטור מעלדעט פון וואַשינגטאָן, אַז דער שפּאַנישער אַמבאַסאַדאָר אין וואַשינגטאָן דאָן לואיס קאַלדעראָן האָט ערקלערט, אַז ער גיט זיך אָפּ אין דעמיסיע, ווייל ער איז נישט מסכים מיט דער שטעלונג פון דער מאַדרידער רעגירונג.

מאַלאַגאַ, 6 (ספּ. טעל.)

דער ציוויל־גובערנאַטאָר פון מאַלאַגאַ פערנאַנדעז וועגאַ האָט זיך נעכטען פּריוואַט אָפּגעגעבען אין דעמיסיע.

וואַשינגטאָן, 6 (ספּ. טעל.)

דער שפּאַנישער מיליטער־אַטאַשע אין וואַשינגטאָן ווידאַל האָט זיך אָנגעגעבען אין דעמיסיע.

וואָס ברענגט מיט זיך קאַבאַלעראָס רעגירונג

פּאַריז, 6 (ספּ. טעל.)

די קאַבינעט־ענדערונג אין שפּאַניען ווערט קאָמענטירט דורך דער פּאַריזער פּרעסע אַלס פערשטאַרקונג פון די לינקס־רעוואָלוציאָנערע איינפלוסען אין דער רעגירונג, בעת די לינקע צייטונגען האַלטען, אַז דער קאַבינעט פון קאַבאַלעראָ דאַרף זיין אַ קאַבינעט, וואָס וועט שטאַרקער פּעקעמפען די אויפשטענדיגע, האַלט די רעכטע פּאַרטיי, אַז דער שפּאַנישער פאָלקספראָנט שפּילט אויס זיין לעצטע קאַרט. מ׳האָט אָבער מורא, אַז דער „שפּאַנישער לענין" לאַרגאָ קאַבאַלעראָ וועט פערלאַנגען אינצווישעלען אפיר די דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַ.

„טאַן" האַלט, אַז אויב אינגאַנצען חשוראלס רעגירונג זענען געווען לעגאַלע, איז אָבער קאַבאַלעראָס רעגירונג נישט לעגאַל. ווייל זי איז ענטשטאַנען אין דער צייט פון אויפשטאַנד.

בורגאָס, 6 (ספּ. טעל.)

דער האוואַס - קאָרעספּאָנדענט טיילט מיט, אַז די טאָרפּעדאָ-שיף „ווילאָס" האָט דערטרונקען נישט ווייט פון לאַ קאָרונאַ אַ אונטערוואַסער־שיף פון רעגירונגס־פלאָט.

לאַ־קאָרונאַ 6 (ספּ. טעל.)

די ראַדיאָ - סטאַציע אין לאַ־קאָרונאַ מעלדעט, אַז מאַיאָר פערעז פאַריגאַ, דער אָנפיהרער פון די קאַטאַלאָנישע אָפּטיילונגען איז געשטאָרבען פון די וואונדען. וועלכע ער האָט בעקומען אויפ׳ן פראָנט אין אוועסקאַ.

דייטשלאַנד אין דער קאָנטראָל-קאָמיסיע

נישט אריינצומישען זיך אין די שפּאַנישע קאַמפען

פּאַריז, 6 (ספּ. טעל.)

די האוואַס אַגענטור מעלדעט פון לאָנדאָן: די דייטשע רעגירונג האָט מיטגעטיילט, אַז זי איז גרייט צוצוטרעטען צו דער קאָאָרדינאַציע - קאָמיסיע, וועלכע האָט דעם ציל די קאָנטראָלע איבערן אָנווענדען דעם פּרינציפּ פון נישט מישען זיך אין די שפּאַנישע פראַגען, דער פאָרשטעהער פון דייטשלאַנד אין דער קאָמיסיע זאָל זיין דער דייטשער שאַרזשע־ד׳אַפער אין לאָנדאָן.

פראַנצויזישע מעטאַל-ארבייטער פּראָקלאַמירען אַנ׳איינשטעהדיגען שטרייק

כדי צו צווינגען די רעגירונג, אַז זי זאָל העלפען דעם שפּאַנישען פאָלקס־פראָנט

פּאַריז, 6 (ספּ. טעל.)

די אַקציע פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי צו קומען צו הילף דעם שפּאַנישען „פאָלקס־פראָנט" און איבערדרייסען מיט דעם פּרינציפּ פון נייטראַליטעט — האָט זיך אויסגעדריקט נישט נאָר אין די פּרעסע־אַרטיקלען און מיטינגען, נאָר האָט דערגרייכט טיף אין די אַרבייטער־מאַסען, אַריינדרינגענדיג אין די פאַבריקען און וואַרשטאַטען. די קאָמוניסטישע אַגיטאַציע און די קאַמפּאַניע פון די עקסטרעמע עלעמענטען פון דער אַרבייטס־פעדעראַציע האָט זיך אויך אויסגעדריקט אין דעם בעשלוס פון מעטאַל־אַרבייטער־פעראיין פון פּאַריזער קרייז, וועלכער האָט בעשלאָסען צו פּראָקלאַמירען אַנ׳איין־שעה׳דיגען פּראָטעסט־שטרייק כדי „צו געבען אַ בעווייז דער רעגירונג, אַז זי קען רעכענען אויף דער אונטערשטיצונג פון די אַרבייטער אין יעדער אַקציע צו געבען הילף דער לעגאַלער שפּאַנישער רעגירונג. דער דאָזיגער בעשלוס פון די מעטאַל־אַרבייטער, וועלכער צעהלט 230 טויזענד מענשען איז לויט מיטגעטיילט געוואָרען דעם פּרעמיער בלום, בעת דער הפסקה פון דער זיצונג פון קאַבינעט־ראַט.

דער פּרעמיער האָט ערקלערט דער דעלעגאַציע פון די מעטאַל־אַרבייטער, אַז די פראַנצויזישע רעגירונג קען איצט אָנגעהמען אין דער הינזיכט נאָר אין פערשטענדיגונג מיט די איבריגע מלוכות. דער פּרעמיער האָט בעטאָנט, אַז דער אַרבייטער־קלאַס דאַרף נישט מאַכען קיין שוועריגקייטען דער רעגירונג, וועלכע האָט שוין פיל געטון נאָכצוקומען זייערע פאָדערונגען.

ווען דער פּרעמיער האָט זיך צוריקגעקעהרט אויף דער זיצונג פון מיניסטאַרען־ראַט האָט ער אינפאָרמירט די מיטגלידער פון דער רעגירונג וועגען דעם דעמאַרש פון די מעטאַל־אַרבייטער און וועגען זיין ענטפער, וועלכער איז איינשטימיג אָפּראַבירט געוואָרען.

באַלד נאָכ׳ן פערענדיגען די זיצונג האָט דער פּרעמיער בלום אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט׳ן סעקרעטאַר פון דער אַלגעמיינער אַרבייטער־פעדעראַציע זשוהאָ.

אונזער וואָרט

וועמען מיינט מען?

די דאָרפישע בעפעלקערונג האָט יאָהרען־לאַנג געלעבט אין גרויס נויט. דאָס אָרט לעבען איז געווען אַ שרעקליכעס. אין די לעצטע 6—7 יאָהר האָט דאָס דאָרף געהונגערט, אָהן ברויט, אָהן זאַלץ, אָהן קליידונג, אָהן דעם סאַמע נויטיגסטען.

עס זענען געשאַפען געוואָרען לעגענדעס וועגען דער גרויסער נויט, טרויעריגע פאַקטען, וואָס האָבען אויסגעזעהן ווי לעגענדעס, ווען מען האָט דאָס איבערדערצעהלט אין שטאָט.

איין זאַפּאַלקע ווערט געשפּאָלטען אויף פיר, טויזענדער און טויזענדער פויערים־פאַמיליעס פּעגינען זיך נישט צו קויפען קיין קילאָ זאַלץ, זיי האָבען נישט דערויף. דאָס ברענגען אַ נאָפט־לעמפּעל איז אַ לוקסוס און נאָר איינצעלנע, די „רייכערע" פערגינען זיך דאָס אין דאָרף.

מען ווייסט דערפון ווי שלעכט עס איז געווען אין דאָרף 6—7 יאָהר בידאיצט. מ׳האָט מיטגעפילט מיטגעליטען. מיט דער דאָרפישער נויט איז דאָס שטעטעל אויך מיטגעריסען. מ׳האָט געמוזט איינפיהרען מאָראַטאָריום פאַר׳ן דאָרף און אַריינגעצויגען אויך דאָס שטעטעל.

אין די לעצטע חדשים האָט אָנגעהויבען צו ווערען עטוואָס לייכטער, אָבער דער פויער קען זיך נאָך אַלץ נישט פערגינען קיין „גוטע" זאַכען, ווי צוקער, זייף א. ד. גל.

פּלוצים קומט אַנ׳עקאָנאָמיסט פון אַנ׳אָנגעזעהענער פּוילישער צייטונג ווי ס׳איז דער „קורייער פּאָראַנני" פון 1 סעפּטעמבער און דערצעהלט גאָר אַנדערע זאַכען:

די דאָרפישע בעפעלקערונג, שרייבט ער, וויל קויפען גוטע מאַנופאַקטור־סחורות, טייערע מלבושים, נאָר מ׳גיט איהר שלעכטע צייגען, ער וויל קויפען גוטע צוקערוואַרג און שאָקאָלאַדען, נאָר מ׳גיט איהם שלעכטע סחורות, ער וויל קויפען גוטע זייף, נאָר מ׳גיט איהם „ערזאַץ". מיט איין וואָרט דער פּויער איז אַ גוטער קאָנסומענט, ער וויל קויפען דוקא גוטס, נאָר אויף די יאָהרמאַרקען, אויף די ירידים פערקויפט מען איהם בלויז שלעכטע און ביליגע סחורות. די הענדלער אויף די יאָהרמאַרקען, מיינט דער שרייבער, די קרעמער אויף די קליינשטעטלדיגע ירידים. זיי שפּעקולירען און ליפערן דעם פויער שלעכטע, ביליגע סחורות, זיי נאַרען אָפּ די דאָרפישע בעפעלקערונג מיט דעם קוואַליטעט פון די סחורות.

ס׳וועט נישט זיין שווער זיך אָנצושטויסען וועמען דער עקאָנאָמיסט פון דעם „ליבעראַלען" קורייער־פּאָראַנני מיינט און וואָס פאַר אַנ׳עצות ער גיט די פעראינטערעסירטע.

ב.

„איזוועסטיא" און „פּראַוודאַ" גרייפען ווייטער אַן

די אָנפיהרער פון סאָציאַליסטישע אינטערנאַציאָנאַל

מאָסקווא, 6 (ספּ. טעל.)

„איזוועסטיא" און „פּראַוודאַ" אַטאַקירען ווידער אין לענגערע אַרטיקלען די אָנפיהרער פון צווייטען אינטערנאַציאָנאַל פאַר פערטיידיגען טראָצקין, זינאָוויעוו׳ן, קאַמענעוו׳ן און חברים.

„פּראַוודאַ" טרעט שאַרף אַרויס געגען אַנ־רופען די טראָצקיסטישע בעוועגונג אַלס אָפּאָזיציע צו דער באָלשעוויסטישער פּאַרטיי, די צייטונג שרייבט, אַז דער אורטייל פון סאָוויעטישען געריכט איז אַ טוים־קלאַפּ פאַר אַלע פריינד פון סאָוויעטען־פערבאַנד, צווישען זיי אויך פאַר די אָנפיהרער פון צווייטען אינטערנאַציאָנאַל.

„איזוועסטיא" אַטאַקירענדיג די סאָציאַליסטישע פּרעסע, שרייבט, אַז די סאָציאַליסטישע אָנפיהרער און פערשידענע לענדער וואָלטען זיך בעמיהען אויסצונוצען דעם מאָסקווער פּראָצעס, כדי צו דערפיהרען צום אַרומרייסען פון פאָלקס־פראָנט.

ריזיגע סומען פאַר דער לאַנד־פערטיידיגונג

פאָרשלאָג פון מיני. דאַלאַדיע אין מיניסטאַרען־ראַט

פּאַריז, 6 (ספּ. טעל.) „מאַטען" איבערגעבענדיג איינצעלהייטען פון דער נעכטיגער זיצונג פון קאַבינעט־ראַט, מעלדעט, אַז דער מיניסטער פון נאַציאָנאַלער פערטיידיגונג איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ פאָרשלאָג צו אַסיגנירען אין פערלויף פון 4 יאָהר פאַר׳ן קריגס־מיניסטעריום סומען, וועלכע איבערשטייגען בעדייטענד 10 מיליאַרד פראַנק, אויף צו פערשטאַרקען די פערטיידיגונג פון לאַנד

אַנ׳אויטאָ אריין אין פּובליקום

פיל מענשען דערהרגעט און פערוואונדעט

לאָנדאָן, 6 (ספּ. טעל.)

נעכטען אין אָוונד בעת די אויטאָ-געיעגען איז נעבען בעלפאַסט פאָרגעקומען אַ טראַגישער פאַל, איינער פון די אויטאָס איז אריינגעפאָהרען אין המון, 3 פּערזאָן זענען דערהרגעט געוואָרען אויפ׳ן אָרט, צווישען 25 פערוואונדעטע וואָס זענען איבערגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל, זענען געשטאָרבען 3 פּערזאָן.

9 פּאַסאַזשירען דערהרג׳עט

בעת אַנ׳אַעראָפּלאַן־קאַטאַסטראָפע

פּיטסבורג, 6 (ספּ. טעל.)

נעבען דער שטאָט איז אַראָפּגעפאַלען אַנ׳אַעראָפּלאַן, 9 פּאַסאַזשירען זענען דערהרג׳עט געוואָרען.

טאָג - טעגליך

די שלום-קאָנפערענץ אין בריסעל

אין בריסעל קומט איצט פאָר אַנ׳אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פאַר שלום. אין דער בעלגישער הויפּט־שטאָט האָט זיך פערזאַמעלט דער דעמאָקראַטישער טייל פון דער וועלט, די פאַר וועלכע די קולטור און ציוויליזאַציע איז טייער, די וואָס גיבען זיך אָפּ אַ חשבון פון דער בגרויליכקייט און גרויזאַמקייטען פון אַ מלחמה.

די וועלט געפינט זיך ווי אויף אַ וואולקאַן, הגם מ׳רעדט אַלץ וועגען שלום, איז אָבער אין די דאָזיגע רייד בעהאַלטען די געפאַהר פון אַ וועלט־מלחמה, וועלכע קען אויסברעכען יעדען מאָמענט. די ציווילע בעפעלקערונג געפינט זיך אין אַ פערמאַנענטער פּאַניק אויס מורא פאַר דעם מלחמה־אויסברוך.

22 יאָהר זענען אַוועק פון יענעם טאָג ווען ס׳איז אויסגעבראָכען די וועלט־מלחמה. אַ נייער דור איז שוין דערמאָלס אויפגעשטאַנען, אַ דור, וועלכער געדענקט שוין נישט די שרעקענס פון די פיר לאַנגע יאָהרען פון בלוטיגען קאָשמאַר און דאָך לעבט מען אַלץ איבער די נאָכוועהענישען און פאָלגען פון יענעם קאָשמאַר.

די וועלט האָט זיך נאָך נישט בערוהיגט. זי איז נאָך אַלץ אומרוהיג און וואַרפט זיך אין קאָנוואַלסיעס און שרעק פאַר אַ נייעם בלוטיגען קאָשמאַר, וואָס רוקט זיך אָן.

נאָך דער גרויסער וועלט־מלחמה זענען אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען נישט מעהר קיין אָפּמאַכען, בעשלוסען ווערען געבראָכען, שלום־פּאַקטען האָבען מעהר קיין ווערט נישט. דערצו איז מען נאָך ביי ווילי און מען שעהמט זיך נישט מעהר צו ברעכען טראַקטאַטען און אָפּמאַכען.

ס׳זענען נאָך נישט אַוועק פון אונזערע אויגען די מיליאָנען דערהרגעטע, פערוואונדעטע, קאַליקעס, אלמנות, יתומים, פערניכטעט האָב און גוטס און שוין זעהען מיר אין דער וועלט אַפּעלכע, וועלכע גרייטען צו אַ נייע מלחמה.

אין דער צייט איז זיך צונויפגעקומען דער אינטערנאַציאָנאַלער שלום־קאָנגרעס אין בריסעל. עס בעהמען אין איהם אָנטייל פאָרשטעהער פון דעם שמאַנד פון דער מענשליכער געזעלשאַפט אין דער גאַנצער וועלט. הלואי זאָלען זייערע בעשלוסען אַריינדרינגען אין די הערצער פון די, אין וועמענס הענד עס ליגט צו בעשטימען דעם גורל פון דער וועלט, אין די הערצער פון די, וועלכע קענען בעשטימען שלום אָדער מלחמה.

י.

גענ. רידז-שמיגלי׳ס בעזוך אין פּאַריז

ארום די אונטערהאַנדלונגען פון לעאָן בלום מיט׳ן פיהרער פון דער פּוילישער אַרמעע

פון מ. יאַרבלום

טראָץ די וואַקאַנסען קומען פאָר לעצטענס זעהר וויכטיגע פּאָליטישע געשעהענישען.

דער נייער אַקט פון היטלערן, דאָס פערלענגערען פון מיליטער דינסט אויף צוויי יאָהר געהערט בלי ספק צו די ערנסטע געשעהענישען, וואָס וועלען האָבען א גרויסע השפּעה אויף דער אייראָפּעאישער דיפּלאָמאַטיע. נאָך׳ן „זשעסט" אין דאַנציג, נאָך דער רעדע אין זשענעווע פון דאַנציגער פּרעזידענט גרייזער האָט די פערלענגערונג פון מיליטער-דינסט א גאָר ספּעציעלע בעדייטונג.

היטלערס בליקען זענען איצט געווענדעט צו טשעכאָסלאָוואַקיי, דער מאַנעוור איז א קלאָרער: היטלער וויל בעקומען אויטאָנאָמיע פאַר די דייטשע דיסטריקטען פון טשעכאָסלאָוואַקיי; דער פיהרער פון די דייטשע היטלעריסטען אין טשעכיען, הײנליין האָט שוין צוגעשיקט א פּעטיציע צום פעלקער - בונד צום זעלבען פעלקער-בונד, וועלכען היטלער האָט פערלאָזט, און איבער וועלכען די נאַצישע פּרעסע האַלט אין איין חוזק מאַכען. דער „פיהרער" פון די דייטשען אין טשעכאָסלאָוואַקיי האָט א גאָר אייגענאַרטיגע קאָנצעפּציע: לויט זיין אויפפאַסונג דאַרף זיין פּעטיציע בעהאַנדעלט ווערען אָהן די פאָרשטעהער פון דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעפּובליק; בלויז די גרויסע מלוכות וואָס האָבען געחתמעט דעם ווערסאַילער אָפּמאַך, וועלכע האָבען געשאַפען די טשעכאָסלאָוואַקישע אומאָפּהענגיגקייט דאַרפען די פראַגע לעזען.

דער טשעכישער אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז, אָסוסקי, האָט אויף דער דאָזיגער „געניאַלער" טעאָריע שוין געגעבען א קלאָרע תשובה, ער בעוויזט כראָנאָלאָגיש אז די טשעכישע מלוכה איז געשאַפען געוואָרען אין אָקטאָבער 1918 נאָך פאַר דעם צוזאַמענבּרוך פון דער עסטרייך-אונגאַרישער מלוכה. און די אַלירטע האָבען תיכף אָנערקענט די טשעכישע רעגירונג. אמת, שפּעטער האָט טשעכאָסלאָוואַקיי אַקצעפּטירט דעם מינדערהייטען - אָפּמאַך; לויט וועלכען זי האָט אָנערקענט פאַר די דייטשען די רעכט פון א נאַציאָנאַלער מינדערהייט, פּונקט ווי זי טוט דאָס לגבי די, אַנדערע מינדערהייטען.

אַזוי, אז עס איז קיין ספק נישט אז די פּעטיציע פון הײנליין געהערט צו דער קאָמפּעטענץ פון דער מינדערהייט - קאָמיסיע ביים פעלקער-בונד. היטלער אָבער האָט געוואָלט אז דער ענין זאָל בעהאַנדעלט ווערען אָהן פּראַג. היטלער האָפט, אז לאָנדאָן וועט אין א געוויסער מאָס שטיצען די פּעטיציע, בשעת אינם פעלקער-בונד וועט די פּעטיציע זיכער דורכפאַלען. די טשעכישע רעגירונג פיהרט אויס איהרע התחיבות׳ן בנוגע די רעכט פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און זי איז לחלוטין נישט פערפליכטעט צו שאַפען אויטאָנאָמיעס.

נאָר ווי עס זאָל נישט זיין — היטלער גרייט צו זיין נייעם „זשעסט" — געווענדעט צו פּראַג. און דאָס פערלענגערען פון מיליטער דינסט האָט דעם צוועק דעם דאָזיגען זשעסט צו שטיצען.

דער וויזיט פון דר. שאַכט אין פּאַריז האָט די אויפגאַבע צו בעאַרבייטען דעם פּאַריזער באָדען; אפשר וועט מען אין פּאַריז קענען עפּעס „אויפטון", עפּעס עהנליכעס ווי אין לאָנדאָן — דעמאָלט וועט אַלעס געהן אויפן בעסטען אופן.

נאָר די מיסיע פון דר. שאַכט האָט זיך געענדיגט אָהן קיין שום רעזולטאַטען; אַנדערש האָט דאָס נישט געקענט זיין. די דייטשע קאָנצעפּציע פון שלום - פּאָליטיק קען נישט צוזאַמענגעהן מיט דער פּאָליטיק פון פראַנקרייך; די דייטשע טאַקטיק איז געפעהרליך פאַר פּאַריז; היטלערס פּאָליטיק שטרעבט צו איזאָלירען פראַנקרייך פון מאָסקווא און פון פּראַג. צוזאָגענדיג אַלץ וואָס מען וועט פון היטלערן פערלאַנגען. און אין דער זעלבער צייט בעפעסטיגט היטלער ענערגיש די ריין - געביטען — געגען פראַנקרייך.

בלום האָט אויף קיין שום פאַל נישט געקענט אַקצעפּטירען די שטעלונג פון שאַכט. א שטעלונג וועלכע איז סוף כל סוף געווענדעט געגען פּאַריז — אויב נישט אַזוי שנעל איז שפּעטער.

נאָר די מפּלה פון שאַכט׳ן אין פּאַריז וועט נישט אָפּשטעלען די ווייטערדיגע זשעסטען פון פיהרער, בעזונדערס נאָך דער פערלענגערונג פון מיליטער דינסט. היטלער מאַנעווירט געגען פראַנקרייך און נישט אָהן ערפאָלג. די ענדערונג אין רומעניען וואו מען האָט אָהן שום צערעמאָניעס בעזייטיגט דעם אויסערן מיניסטער טיטולעסקו איז א בעווייז אז די היטלערישע פּאָליטיק האָט געמאַכט לעצטענס גרויסע שריט פאָראויס; דער רומענישער קעניג וועלכער בעהאַלט נישט זיינע פּראָ - דייטשע סימפּאַטיעס האָט מיטגעהאָלפען בעזייטיגען טיטולעסקאָ, דעם פריינד פון פראַנקרייך, אָנהענגער פון צוזאַמענאַרבייט מיט די לענדער פון דער קליינער אַנטאַנט און מיט סאָוויעט-רוסלאַנד. די נייע רעגירונג ערקלערט, אז זי וועט נישט ענדערען די אויסערליכע פּאָליטיק, נאָר דאָס זענען בלויז פראַזען, פּאַקטיש וועט די פּאָליטיק פון בוקאַרעשט זיך ענדערען לטובת דייטשלאַנד. אין יעדען פאַל וועט דאָס בעאיינפלוסען די בעציהונגען מיט מאָסקווע; די רומענישע נאַצים וועלען נישט בלייבען ביי דער פּאָליטיק פון טיטולעסקאָ צו סאָוויעט - רוסלאַנד; און עס איז דעריבער פערשטענדליך די שמחה פון דער היטלערישער פּרעסע איבער דער ענדערונג אין רומעניען.

דערפאַר אָבער ברעכען זיך איצט די פּלענער פון היטלערן בנוגע פּוילען. דער אַקט אין דאַנציג און די רעדע פון גרייזער האָבען אויפגערעגט די פּוילישע עפענטליכקייט; וואַרשע האָט פערלאַנגט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאַנציגער געשיכטע, אז היטלער זאָל נאָך אַמאָל געבען אַן ערקלערונג איבער דער פעסטקייט פון די פּויליש-דייטשע גרענעצען. היטלער האָט אָבער דאָס נישט געטון; אַנשטאָט דעם אָבער האָט ער פּראָקלאַמירט די צוויי-יעהריגע מיליטער - דינסט. דאָס איז שוין געווען צו פיל אפילו פאַר פּוילען, און דער וויזיט פון גענ. רידז-שמיגלי איז אַן ענטפער נישט בלויז אויף דעם וויזיט פון גענ. גאַמלען נאָר אויך אויף היטלערס „זשעסטען"... גענעראַל גאַמלען האָט געפונען די פּוילישע אַרמעי נישט אין בעסטען צושטאַנד אין זין פון בעוואָפנונג; די פּוילישע אַרמעי נויטיגט זיך אין ערנסטע, מאָדערנע וואָפען, דערצו איז נויטיג געלד. א סך געלד. די פּוילישע רעגירונג קען דאָס בעקומען. נאָר אויף וועלכע בעדינגונגען.

וועגען דעם ווערען געפיהרט אונטערהאַנדלונגען—ערנסטע ויכוחים, ווייל ס׳האַנדעלט זיך נישט בלויז וועגען די פּויליש - פראַנצויזישע בעציהונגען, וועלכע קענען לייכט געלעזט ווערען. נאָר אויך וועגען די בעציהונגען צווישען פּוילען מיט טשעכאָסלאָוואַקיי און סאָוויעט-רוסלאַנד... זאָלען די וואָפען, געקויפט פאַר פראַנצויזיש געלד. נישט געווענדעט ווערען אין קיין שום פאַל געגען פּראַג אָדער מאָסקווע. פראַנקרייכס אַלירטע, און אין דעם פּרט איז די לאַגע ווייט נישט קלאָר. וועט דער רעגירונג פון לעאָן בלום געלונגען ענדערען די שטעלונג פון פּוילען צו די ביידע שכנים, וועט דאָס זיין אַן׳אונגעהייער גרויסער ערפאָלג פאַרן שלום פון אייראָפּע און א מפּלה פאַר די מלחמה - פּלענער פון היטלער.

פון די רעזולטאַטען פון די אונטערהאַנדלונגען צווישען לעאָן בלום און גענעראַל רידז-שמיגלי איז אין אַן׳ערנסטער מאָס אָפּהענגיג דער גורל פון דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק.

די סטראַטעגישע לאַגע פון שפּאַנישען בירגער-קריג

א פּעקאַנטער פערזענליכקייט פון פראַנצויזישען גענעראַל־שטאַב שילדערט אויף פאָלגענדען אופן די סטראַטעגישע לאַגע פון שפּאַניען:

די מלחמה איז ענטשטאַנען מצד דער רעגירונג אלס אַן׳אָפּוועהר־אַקציע און מצד די אויפשטענדיגע אלס אַן׳אַנגריפס־אַקציע. א חוץ דעם אַזוי גערופענעם „קאַטאַלאָנישען פראָנט" מיט דעם הויפּט-אַנגריפס ציל פון דער רעגירונג אויף סאַראַגאָסאַ זענען די קאַמפען פאָרגעקומען אלס א פערטיידיגונג מצד דער רעגירונג און אלס אַנגריף מצד די אויפשטענדיגע. דער פראָנט אויף וועלכען די רעגירונג איז איבערהויפּט אָנגעגאַנגען צום אַנגריף ליגט אויף דער ליניע הועסקאַ און סאַראַגאָסאַ; אין קלענערען מאָסשטאַב ביי אימיעדאַ און טאַלעראַ.

די אויפשטענדיגע האָבען זייערע אַנגריפען — ביז איצט סטראַטעגיש אָהן ערפאָלג — געפיהרט אויף דער באַהנקייט קאָל דע לעאָן און דער סיראַ גוואַדאַראַמאַ. זיי האָבען געהאַט ערפאָלג ביי באַדאַיאָז, וואו עס איז זיי געלונגען אָנצוקניפּען די פערבינדונג צווישען די צפון און דרום-כוחות. די דאָזיגע פערבינדונגס ליניע האָבען זיי אָבער אינצווישען אויסגעברייטערט אין דער ווייטער טיף ביז 80 קילאָמעטער.

פּרובט מען צו מאַכען א סך-הכל פון ערפאָלגען און אויסזיכטען מוז גענומען ווערען אין אַכט פערשידענע פאַקטאָרען.

קאַמפף-אַקציעס אין געוויסע ערטער ווערען פון ביידע צדדים אויף א פערשידענעם אופן געשילדערט. אַזוי למשל מעלדען ביידע געגנער וועגען ענטשיידענע נצחונות ביי מערלין און דער גוואַדאַראַמאַ, ביים קאָל דע לעאָן.

די סתירות׳דיגע מעלדונגען מאַכען שווער א סטראַטעגישע אָפּשאַצונג פון די קאַמפס-אַקציעס. מען איז אָנגעוויזען נאָר אויף די ידיעות, וואָס לאָזען זיך קאָנטראָלירען און זיי זענען זעהר וועניג. ביידע צדדים מעלדען שוין זייט וואָכען וועגען פערשידענע שטעט, אז זיי „האַלטען ביים פאַלען".

די אומשטענדען, ביי וועלכע ס׳ווערט געקעמפט זענען פאַר ביידע צדדים זעהר פערשידען. מען דאַרף נעהמען אין אַכט, אז ביי דעם דאָזיגען בירגער-קריג, איז למשל, פאַר דעם רעגירונגס-מיליטער שווער צו פיהרען דעם קאַמף, ווען עס דאַרף מאַרשירען אויף א געביט, וואָס די גרויסע בעפעלקערונג איז רעאַקציאָנער, בעת פאַר די אויפשטענדיגע איז ווידער שווערער צו פיהרען דעם קאַמף, אויב זיי בעפינען זיך אין א געביט, וואָס איהר גרויסע בעפעלקערונג איז לינקס געשטימט.

ריין מיליטעריש גענומען איז דער אַנגריף אויף סאַראַגאָסאַ שוין זייט איניגע וואָכען אָפּגעשטעלט געוואָרען. די אַנגריפען. וואָס קומען דאָרט פאָר טראָגען נאָר א אָרטליכע בעדייטונג. דער פראָנט אויף דרום פון הועסקאַ ביז צו צפון פון קוענקאַ איז אינגאַנצען רוהיג. די אויפשטענדיגע אַטאַקירען נישט. און די קאַטאַלאָנער בעמיהען זיך גאָר צו האַלטען די ליניע.

ביי קאָל דע לעאָן און אין דער גוואַדאַראַמאַ קומען פאָר נאָר מינימאַלע ענדערונגען. ביי מאַלאַגאַ ווערט געקעמפט. דער אויסגאַנג איז נישט בעוואוסט. אָבער ריין-מיליטעריש דאַרף דער אַנגריף זיך נישט ענדיגען מיט אַן׳ערפאָלג ווייל די פערטיידיגונג האָט נישט קיין הינטערלאַנד.

דער גאַנצער פראָנט פון אירון ביז אויף מערב צו פון ליאָרקאַ איז אין הינזיכט פון פּראָוויאַנטירונג, רעזערוועס א. א. וו. אָפּהענגיג פון דעם צופיהר פון אירון בעהאָביאַ און ווען די דאָזיגע ליניע זאָל אָפּגעשלאָסען ווערען, ווערט די לאַגע אין דעם דאָזיגען שמאָלען פּאַס קריטיש.

עס זעהט אויס זעהר אונפערשטענדליך פאַרוואָס די מיליטעריש געשולטע אָנפיהרונג פון די אויפשטענדיגע האָט געמאַכט א סך טאַקטישע און סטראַטעגישע גראָבע פעהלער. עס איז נישט צו פערשטעהן, פאַרוואָס האָבען זיי ביי אירון מקריב געווען אַזוי פיל קרבנות ביי דעם קאַמף געגען מאַן, ווען שפּעטער האָבען זיי די ענטשיידונג דאָרט געפיהרט דורך אַרטילעריע פייער.

פּונקט אַזוי איז אויך נישט צו פערשטעהן, פאַרוואָס ביז מיט א גאַנץ קורצער צייט צוריק האָט זייער אַרטילעריע בכלל נישט געטויגט.

דאָס רעגירונגס מיליטער האָט די גאַנץ-גרויסע מעלה פון דער אינערליכער איבערצייגונג אין דער גערעכטיגקייט פון זייער קאַמף. די אויפשטענדיגע פערזיכערען אויך, אז אין זייערע רייהען הערשט בעגייסטערונג. אָבער דאָך איז זי ביים רעגירונגס - מיליטער בעדייטענד שטאַרקער. דאַן האָט אויך דאָס רעגירונגס מיליטער כסדר פרישע רעזערוון, און אויך פינאַנציעל שטעהט עס בעסער.

דערפאַר אָבער האָבען די אויפשטענדיגע אַן איינהייטליכע מיליטערישע אָנפיהרונג און דיסציפּלינירטע אָפּטיילונגען. מיט געוואַלדיגער בעוואונדערונג, מוז מען בעטראַכטען דעם מוט און דרייסטקייט פון די מיליציאָנערען אין זייער כמעט אונפערשטענדליכען העראָאיזם ביים פערטיידיגען אפילו אַזעלכע פּאָזיציעס, וואָס זענען האָפנונגסלאָז, ביז צום לעצטען מאַן. דער איינציגער פאַקט פון פעראַכטונג פון טויט אין א קאַמף, אין וועלכען עס זענען נישט פערהאַן קיין פערוואונדעטע און געפאַנגענע לאָזט זיך גאָרנישט אָפּשאַצען.

געאָגראַפיש גענומען האָבען די אויפשטענדיגע 64 פּראָצענט פון שפּאַנישען באָדען און ביז 62 פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג.

די ענטשיידונג פון קריג וועט קומען ענטוועדער דאָרט ביי מאַדריד אָדער אין דער ריכטונג קוענקאַ—וואַלענסיאַ, וואו א דורכשטויס וועט אָפּטיילען קאַטאַלאָניאַ פון איבעריגען רעגירונגס געביט און דערמיט וועט שפּאַניען פון דער רעגירונג איזאָלירט ווערען פון זייער לעצטע פערבינדונגען.

אין ארץ-ישראל קומט פאָר א קאַמף געגען דער מדבר

אין „קוריער פּאַראַנני" איז פערעפענטליכט א קאָרעספּאָנדענץ פון ארץ-ישראל וועגען די לעצטע אונרוהען. די צייטונג שרייבט צווישען אַנדערעם פאָלגענדעס:

די ערשטע דריי וואָכען פון אַראַבישען שטרייק אין פּאַלעסטינאַ האָבען זיך נישט געלאָזט אַזוי שטאַרק פיהלען. וואָס אַן׳אמת דער צופיהר פון לעבענסמיטלען איז א ביסעל געוואָרען בעשווערט, עס האָט אויסגעפעהלט גרינצייג און אייער, אָבער דערמיט האָט מען זיך שנעל געגעבען אַן׳עצה. עס האָבען זיך געפונען אַנדערע ליפעראַנטען, וואָס האָבען פערטרעטען דאָס אָרט פון די אַלטע, מען האָט אָרגאַניזירט דעם אימפּאָרט פון אייער און עס זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען א רייהע שריט מיטן ציל צו פערזיכערען די אַפּראָוויזאַציע פון דער נישט-אַראַבישער בעפעלקערונג אויף די וויכטיגסטע געביטען. מען האָט ווייניג געהערט וועגען אָנפאַלען אויף אויטאָבוסען, וועלכע ערפילען אין גאַנץ פּאַלעסטינאַ דעם קאָמוניקאַציע דינסט צווישען די שטעט און זענען אַן׳ערנסטע קאָנקורענץ פאַר די באַהנען.

אין דער צייט האָט זיך פּלוצלונג פערשפּרייט א קלאַנג, אז מיט דער באַהן איז אָנגעקומען ענגלישע מיליטער פון עגיפּטען!

עס זענען קוים אַדורך איניגע טעג און אין פּאַלעסטינאַ זענען שוין געווען 20.000 ענגלישע זעלנער פון אַלע מינים געוועהר. דער קאַמף האָט זיך געקענט אָנהויבען. מען האָט אָבער ערוואַרט, אז פּלוצים די ידיעה וועגען אָנקומען פון ענגלישען מיליטער וועט צוריקשטעלען די רוהע אין לאַנד. וויסט דער רוח, פאַרוואָס דאָס דאָזיגע מיליטער, וואָס זייער צאָהל איז צום פערהעלטעניש פון דעם קליינעם לאַנד א ריזיגע, האָט נישט בעוויזען צוריקצושטעלען די רוהע און אָרדנונג אין משך פון העכסטענס דריי טעג.

מען קען זיך נישט אויסרעדען מיט גרינגשעצונג וועגען דער מיליטערישער שלאַגפערטיגקייט פון די דאָזיגע ענגלישע פּאָלקען. זיי האָבען שטאַרקע לאָרבערן קריגען אין גיגאַנטישע שלאַכטען בעת דער וועלט - מלחמה. די ענגלישע זעלנער האָבען אין די בערג געהאַט איניגע קליינע צוזאַמענשטויסען מיט אַראַבישע באַנדעס. די דאָזיגע צוזאַמענשטויסען האָבען אָבער פון מיליטערישען שטאַנדפּונקט קיין שום בעדייטונג, זיי זענען אָבער כאַראַקטעריסטיש פאַר דעם אופן, ווי אַזוי די אַראַבער פיהרען דעם קאַמף.

מען קען אָננעהמען, אז די דאָזיגע פּאָלקען, וואָס מאַכען מיט זייער אויסזעהן א מעכטיגען איינדרוק האָבען פשוט רחמנות געהאַט אויף די אַראַבישע שיסער און האָבען נישט געוואָלט לגבי זיי אָנווענדען אַלע ריקזיכטסלאָזע מיטלען פון דער קריגס-טאַקטיק. נאָר דער פּאָלק פון דער סיפּאָרטער בערג-שיסער ערלעדיגט זיך אונברחמנות׳דיג מיט די אַראַבישע באַנדעס פון וועלכע ער האָט שוין איניגע פאָלשטענדיג פערניכטעט. קיין געפאַנגענע האָט מען נישט גענומען. ווער עס האָט נישט בעוויזען צו אַנטלויפען איז געבליבען אויפן שלאַכט-פעלד טויט אָדער שווער פערוואונדעט. אָבער אויך די דאָזיגע פּאָלקען האָבען שוין פערלוירען איניגע אָפיצירען און א סך זעלנער, עס הערשט דעריבער צווישען זיי א ספּעציעלע פערביטערונג געגען די מיטגלידער פון פּאַרטיזאַנישען קאַמף און געגען יענע, וואָס פיהרען איהם אין נאָמען פון א בלוטדורשטיגער נאַציאָנאַלער בעוועגונג.

א בעזונדערע בעדייטונג אין די דאָזיגע קאַמפען האָט דער אויסשפּיר דינסט און פערפאָלגונג, וואָס עס פיהרען אויס די ענגלישע לופטכוחות. די אַראַבישע באַנדעס בעהאַלטען זיך אין שווער צוגענגליכע בערג פול מיט טאָלען, פעלזען און נאַטירליכע הייליען, וואָס זייער אויסגאַנג איז בעקאַנט נאָר די איינגעבוירענע. די קעמפענדע אָפּטיילונגען זעהען אָפט נישט וואו עס האָבען זיך בעהאַלטען די אַראַבישע שיסער, פון ניעדריג פליהענדע עראָפּלאַנען קען מען אָבער לייכט אָבסערווירען יעדע זייערע בעוועגונג. אַזוי ארום וועט מאַכען מעגליך די אינטענסיווע בעקעמפונג פון די באַנדעס מיט דער הילף פון עראָפּלאַנען.

עס ווערען אויך בענוצט בערג - האַרמאַטען, וועלכע בעשיסען פון די טהאָלען די בערג-שפּיצען, פערניכטענדיג די אַראַבישע פּאָזיציעס, וואָס געפינען זיך דאָרט און וואָס זענען פערזעהען מיט דער מאָדערנסטער איינריכטונג.

מיר זעהען אַלזאָ, אז דאָס ענגלישע מיליטער אין פּאַלעסטינאַ קענען איצט אין דער פּראַקטיק קאָנטראָלירען די טעכניק פון אַלע מאָדערנע געוועהר־מינים, אָנהויבענדיג פון מאַשינען געוועהרען און האַנד־גראַנאַטען, ביז צום לופט־אויסשפּיר דינסט און אָנפיהרען מיט דער שלאַכט דורך ראַדיאָ און פון די דאָזיגע אָפּעראַציעס מאַכען אויספיהרונגען אויף דער צוקונפט. דאָס זענען אָבער זעהר געפעהרליכע מאַנעוורעס. די אַראַבער שיסען פון ענגלישע געוועהר און אויף דער ענגלישער זייט איז שוין נאָטירט געוואָרען זעהר א סך דערהרג׳עטע און געשטאָרבענע.

א חוץ שפּאַניען איז איצט נישט פערהאַן קיין לאַנד, וואו עס זאָל זיך אָפּשפּילען אַזוי פיל אינטערעסאַנטע געשעהענישען ווי אין פּאַלעסטינאַ. אין דעם 4-טען חודש פון אַראַבישען אויפשטאַנד. קיין רעפּאָרטער דאַרף דאָ גאָרנישט אויסטראַכטען און בכלל דאַרף בעטאָנט ווערען, אז די רעגירונג אונטערדריקט מיט א פעסטער האַנד די פּרעסע פון גאַנצען לאַנד. עס קומען פאָר אָפט רעפּרעסיעס אין אַלע העברעאישע צייטונגען אפילו די אָנגעזעהענסטע און גרעסטע זענען שוין אויף עטליכע טעג געווען אָפּגעשטעלט. לעצטענדיגע אַלזאָ די צייטונגען האָט מען א נעגוג טענה׳דיגע איבערזיכט פון די געשעהענישען אין לאַנד. עס איז אין דער פּרעסע נישט פערהאַן קיין איבערטרייבונג אָדער אויסגעטראַכטע געשיכטען. עס רעדען דאָ טרוקענע פאַקטען, וואָס ווערען געגעבען אָהן קאָמענטאַרען און אָהן צו פערגרעסערען. וועלכע עס איז שטעלונג, דאָס איז א גוטער רעפּאָרטאַזש פון איצטיגען לעבען אין לאַנד".

דער קאָרעספּאָנדענט ציטירט דאַן 12 פאַקטען פון אַראַבישען טעראָר, וואָס ער האָט אויסגעלייענט פון א צייטונג, און וואָס זענען פּאַסירט אין משך פון איין טאָג און, מאַכט דערביי פאָלגענדע אויספיהר:

„אַט איז אַן׳אויסוואַהל פון ידיעות, וואָס זענען פערעפענטליכט אויף דער ערשטער זייט פון דער צייטונג. אינוויינינג אין נומער געפינען מיר נאָך א סך אַזעלכע אינפאָרמאַציעס, וועלכע אילוסטרירען בעסער ווי אַלע בעטראַכטונגען דעם אופן פון קאַמף פון די אַראַבישע אויפשטענדיגע. מען דאַרף אָבער אונטערשטרייכען איין פאַקט: די דאָזיגע אַראַבישע קריגער האָבען אין ערגעץ נישט געליפערט די יודישע ישובים אַן׳אָפענעם קאַמף, שטענדיג פיהרען זיי נאָר אויס בעהאַלטענע איבערפאַלען בייטאָג, פון גוט פערזיכערטע בעהעלטענישען. זיי האָבען אפילו זיך נישט אָפּגעשטעלט צו וואַרפען באָמבעס אויף שולען, ווי דאָס איז געווען מיט איניגע וואָכען צוריק אין תל-אביב. זיי שיסען אין קינאָס, וואַרפען באָמבעס אויף איבערפולטע אויטאָבוסען, ווי דאָס איז געשעהען מיט איניגע טעג צוריק אין יפו.

די אייבענדערמאַהנטע שילדערונג פון די אַטענטאַטען, וואָס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען נאָר אין איין טאָג, בעווייזט אָבער, ווי דאָ קומט פאָר א קאַמף צווישען דער מדבר און די וואָס האָבען זי בעזיגט. די מדבר האָט שטענדיג געהאַט נאָר אַזעלכע מיטלען, שטענדיג האָט זי געקעמפט מיט הינטערליסט און געוואַלד-מאַטען. די ענגלישע באַטאַליאָנען מוזען זיך אַקעגענשטעלען די אַטאַקעס פון דער מדבר. צי וועלען זיי אויך דאָס מאָל זיין די זיגער?"

אין דער יוגענד איז זי געווען א שעהנע און בעריהמטע שוישפיל־ערין

איבער א טראגישער ליבע איז זי פעראָרימט געווארען און געענדיגט איהר לעבען אלס א פעדלערקע פון שוועבעלעך אין לאנדאן

אויף געבוירענע אריסטאקראטען האט מען נישט אזא גרויס רחמנות ווי אויף יענע, וואס זענען דערצויגען געווארען אין רייכטום און געענדיגט זייער לעבען אין אומגליק און נויט. דארף מען זיך דערפאר וואונדערען, וואס יוען די לאנדאנער אריסטאקראטען און לעבע־יונגען האבען זיך דער־וואוסט, אז די אלטיטשקע, וואס פלעגט פערקויפען שוועבעלעך און אנדערע קלייניגקייטען, זיצענדיג אויף א שטוהל קעגענאיבער דעם לאנדאנער „גע־יטי טעאטער“, איז געשטארבען, און אז זי איז געווען אין איהר יוגענט א בעריהמטע שעהנהייט, א שוישפילערין און א רייכע דערצו, — האבען זיי אוים עהרע צו איהר אנדענק אראפגענומען זייערע קאפעליושען, פערבייגעהענדיג דעם שטוהל, אויף וועלכען זי פלעגט זיצען. דער אלטיטשקער'ס שטוהל איז געווען בעדעקט מיט בלומען, וואס אנדערע פעדלעקערס האבען דארט אוועקגעלייגט נאך איהר טויט, ווען זיי האבען זיך דערוואוסט ווער זייער חבר'טע „קעיטי“ איז געווען.

איהר אמת'ער נאמען איז געווען קעטערין לויסי פוט. זי איז געבוירען מיט 65 יאהר צוריק אין אדריאן מישיגען, אין א רייכער און מיוחס'־דיגער פאמיליע, און ווען זי איז אלט געווארען צוואנציג יאהר, האט זי די מוטער געבראכט קיין פאריז. וואו זי האט גענומען אינסטרוקציעס אין שוישפיל־קונסט. כאטש איהר מוטער איז געווען געגען דעם. זיי זאל „פערשעהמען“ די פאמיליע דורך ווערען אנ'אקטריסע.

געענדיגט דעם קורס, איז קעטערין פוט אוועק קיין לאנדאן, און איהר ערשטער אויפטריט אין א קליינער ראלע האט צו זיך געצויגען די אויפ־מערקזאמקייט פון דער קריטיק. עס האט נישט גע־נומען לאנג און זי איז געווארען א שטערן אויף דער ענגלישער ביהנע.

פון לאנדאן, וואו זי האט געענדיגט איהר ערשטען טריומף־פולען סעזאן, איז קעטערין פוט געפאהרען שפילען אין סידני, הויפט־שטאט פון אויסטראליע. וואו א יונגער ארמעע־קאפיטאן, פרענק מ. פערי, האט זיך אין איהר שטערבליך פער־ליבט. זי האט אויף זיין ליבע געענטפערט און ביידע האבען חתונה געהאט. איבער א יאהר צייט האבען זיי געלעבט גליקליך. אבער דער קאפיטאן איז פלוצים קראנק געווארען, און גלייך נאכדעם איז ער געשטארבען.

ווען זי האט חתונה געהאט, האט קעטערין פוט אויפגעגעבען די ביהנע, אבער נאכ'ן מאנ'ס טויט, כדי צו פערגעסן איהר טראגעדיע, איז זי צוריקגעפאהרען קיין לאנדאן און איז דארט ווי־דער געווארען א שוישפילערין. צו איהרע אלטע פערעהרער זענען צוגעקומען נייע. איינער פון זיי איז געווען דער זוהן פון א רייכען שיפען־בויער, ס. ע. ניוטאן, א פלימעניק פונ'ם לאָרד־מעיאר פון לאנדאן. ניוטאן איז איהר אזוי לאנג נאכגעגאנגען, איהר ארויסגעוויזען אזויפיל ליבע און איבערגעגעבענקייט, אז דאס האט זי גערירט און זי האט דערפילט זיין וואונש, זיי האבען חתונה געהאט.

און אפילו נאך דער חתונה איז געוואקסען ניו־טאנ'ס פערגעטערונג צו זיין פרוי. יעדען אווענד איז ער מיטגעגאנגען אין טעאטער אריין, אזוי, אז מען האט איהם אויך געגעבען קליינע ראלעס צו שפילען, אבער ער פלעגט פארגעסן זיין „פראזע“ ווי נאר זיין ווייב האט זיך בעוויזען אויף דער ביהנע.

ווען זי איז געפאהרען קיין אמעריקע שפילען טעאטער, איז ער מיטגעפאהרען, און זי האט זיך פשוט געפיהלט ווי געשטיקט פון זיין געטריישאפט. און זי איז צוריקגעפאהרען קיין ענגלאנד אהן איהם. דאס האט אויף ניוטאנ'ען אזוי געווירקט, אז ער איז בעגאנגען זעלבסטמארד. מען האט גע־פונען זיין טויטען קערפער, האלטענדיג איהר בילד אין זיין האנד.

ווען קעטערין פוט האט זיך דערוואוסט פון איהר געטרייען מאנ'ס זעלבסטמארד, האט דאס אויף איהר אזוי געווירקט, אז זי האט בעשלאסען אויפצוגעבען די ביהנע. זי האט גענומען רייזען איבער פערשידענע לענדער, צו פערגעסן — אבער זי האט די טראגעדיע נישט געקענט ארויסשלאגען פון איהר געדעכעניש. איז זי אוועק קיין מאנטע קארלא. וואו זי האט זיך ארייגעלאזט אין האזארט.

עס איז ביי איהר נאך פערבליבען גענוג געלד צוריקצוקומען קיין לאנדאן, אבער פון איהר אמאליגער שיינקייט און פריהערדיגען רייץ זענען בלויז געבליבען סמינים.

איזידאר מאאס, א שטילער און פערמעגליכער לאנדאנער ביזנעסמאן, האט זיך אין יענער צייט בעקענט מיט איהר. און — זי האט מיט איהם חתונה געהאט, כדי אין א געמיטליכער סביבה צו פערגעסען איהר וויטאג. צוואנציג יאהר האבען זיי אזוי געלעבט צוזאמען. און נאך זיין טויט האט זי גענומען די ירושה פון 35 טויזענד דאלאר. זי איז אוועק קיין מאנטע קארלא. געוואונען און פערלוירען, ווידער געוואונען און פערלוירען, ביז זי איז אינגאנצען געבליבען ביי 300 דאלאר, מיט וועלכע זי איז צוריקגעקומען קיין לאנדאן.

נאך איהר אפשטייגען פון באהן, האט זי זיך אנגעטאן די שענסטע קליידער און איז אוועק אין איינעם פון די רייכסטע נאכט־לאקאלען און דארט פערשוועדעט דאס גאנצע איבערגעבליבענע געלד.

פאסירט האט דאס מיט 15 יאהר צוריק, איהרע בעקאנטע און אמאליגע פערעהרער, ווי־סענדיג פון איהר שוואכער פינאנציעלער לאגע, האבען אנגעבאטען זייער הילף, אבער קעטערין פוט האט זיך ענטזאגט פון דעם, און אנשטאט לעבען אויפ'ן חשבון פון גוטע פריינד, האט זי זיך ארויסגעזעצט אויף א שטוהל אקעגענאיבער דעם אריינגאנג צום לאנדאנער „געיטי“ טעאטער וואו זי האט אמאל געקעניגט, און פערקויפט צו פער־ביי־געהער שוועבעלעך און אנדערע קלייניגקייטען. קיינעם פון זיי איז נישט איינגעפאלען, אז די דאזיגע אלטיטשקע פעדלערקע פלעגט אמאל אליין שפילען אין „געיטי“, וואו יונגעלייט פלעגען ווארטען ביי דער ביהנע־טיר צו קוקען אויף איהר און פרובירען שליסען מיט איהר בעקאנטשאפט.

אנ'אנדערע שוישפילערין, וועלכע האט אויך „געקעניגט“ אין דער זעלבער צייט מיט קעטערינ'ען, איז מיט דער צייט געווארען ליידי טארינגטאן, חתונה האבענדיג מיט א לארד. ווען דער לארד איז גע־שטארבען, איז זיין „ליידי“ פעראָרימט געווארען, און א טאג נאך איהר בעגעגעניש מיט קעטערינ'ען, זעהענדיג דער לעצטער'ס לאגע, איז זי בעגאנגען זעלבסטמארד. „קעיטי“ די פעדלערקע האט אבער ליב געהאט דאס לעבען, ווי שלעכט עס איז נישט געווען צו איהר, און זי האט אזוי פערדינט אויף ברויט ביז די כחות האבען זיך איהר אויסגעלאזט.

א גוט־הארציגער טעקסי־טרייבער, וואס פלעגט די אמאליגע שעהנהייט און בעריהמטע שוישפי־לערין, אהן געלד צופיהרען יעדען טאג צו איהר שטוהל, אקעגענאיבער „געיטי“ טעאטער, האט נאך איהר טויט אויסגעזאגט דעם סוד ווער „קעיטי“ די פעדלערקע איז געווען. איהרע חבר'טעס־פעד־לערינס האבען דעמאלט זי בעגלייט צו דער אייביגער רוה, בעלייגט איהר ליידיג־געבליבענעם שטוהל מיט בלומען, און נאבעלע הערען האבען גע־צויגען זייערע היט פערבייגעהענדיג דעם פלאץ.

טראגעדיע פון די דייטש־יודישע פליטים פון שפאניען

צ י ר י ך (יט"א) די יודיש־דייטשע פליטים פון שפאניען, וואס האבען אין רעזולטאט פון שפא־נישע בירגער־קריג פערלוירען זייער האב־און־גוטס, האבען זיך, צוזאמען מיט אנדערע דייטשע פליטים, אומגעקעהרט קיין דייטשלאנד, זענען ווי בעקאנט — אלס „אונגעוואונשענע רעעמיגראנטען“ אינטערנירט געווארען אין קאנצענטראציאנס־לא־גער. די „נייע צירכער צייטונג“ פערעפענטליכט איצט פאלגענדען בריף פון אזא רעעמיגראנט:

צוזאמען מיט אנדערע יודישע עמיגראנטען האב איך זיך געמאלדען ביים דייטשען קאנסולאט, וועלכער האט אונז געהאט אויפגעפאדערט צו פער־לאזען דאס לאנד. מען האט אונז אהן קיין שום שאלות ארויפגעשטעלט אויף די ליסטעס און מיט אנ'איטאליענישער שיף געבראכט קיין גענוא. דארט האב איך מיך אינפארמירט ביים קאנסולאר־בע־אמטען, צי יודישע עמיגראנטען וועלען נישט הא־בען קיין שוועריגקייטען ביי דער איינרייזע קיין דייטשלאנד. מען האט מיך פערזיכערט, אז קאמו־ניסטען וועט מען באלד ביי דער גרעניץ אבזאגען דאס רעכט אריינצופאהרען קיין דייטשלאנד, אין מיין פאל איז עס אבער אויסגעשלאסען, און איך קען רוהיג קומען קיין דייטשלאנד.

אזוי בין איך איינגעשטיגען אין פליטים־צוג קיין מינכען. אויף דער גרעניץ־סטאציע קופשטיין האט יעדער רעעמיגראנט בעקומען אויסצופילען א פראגעבויגען. אין מינכען האב איך זיך געמוזט מעלדען ביים פערלאזען דעם צוג און האב זיך געשטעלט פאר דער באהן־פאליציי.

דארט האט מען מיר אויסגעזאגט, אז יודען זענען נישט געוואונשען און מוזען דעריבער גע־בראכט ווערען אין א „שולונגס־לאגער“ (דאס איז דער פערשטעלטער נאמען פון קאנצענטראציאנס־לאגער — בעמ. פון רעד.) דארט בלייבט מען דריי, זעקס אדער מעהר חדשים ביז די לאגער־ליטונג איז איבערצייגט, אז דער אינטערנירטער האט דורכ־געמאכט א גענוגענדע שולונג.

אויף מיין איינווענדונג, דאס אויב מיר זע־נען אין דייטשלאנד אונגעוואונשען, האט אונז דער קאנסולאט געזאלט נישט צורעדען, צוריקצו־קעהרען זיך קיין דייטשלאנד, האב איך בעקומען די תשובה, אז איצט וועלען שוין די קאנסולאטען בעקומען ענטשפרעכענדע אינסטרוקציעס.

א דאנק א ספעציעלען חסד האט מען מיר און מיין פרוי ערלויבט, מיט'ן נאהענטסטען וועג ווידער צו פערלאזען דייטשלאנד. און אזוי בין איך בעירום וחוסר־כל געקומען אין דער שווייץ

אינטערנאציאנאלער לופט־פליהער קאנגרעס אין ווארשא. דאס פרעזידיום פון קאנגרעס

די הייליגע יונג־פרוי

שארלאט דע קארדע, וועלכע האט דערשטאכען מאראט, דעם פיהרער פון די לינקע אין דער פראנצויזישער רעוואלוציע.

פון ב. י. גאלדשטיין

שארלאט קארדע און ד"ר זשאן פאול מאראט

נאך זיבען יאהר אפזיין אין א מאנאסטיר איז שארלאט קארדע צוריקגעקומען קיין קאען, און פונקט אין יענער צייט איז אין דער שאטלענדער סיינט ענדריוס אוניווערזיטעט אויפגענומען געווארען דער זשענעווער דאקטאר מאראט, וואס איז ד"ר מאלט (אין 1783) אלט געווען קארגע פערציג יאהר.

זיין פאטער איז געווען א שפראך־לעהרער, און אחוץ איהם האט ער געהאט נאך פינף קינ־דער, דריי יונגלעך און צוויי מיידלעך. מאראט איז געווען דער עלטסטער און דער געבילדעטסטער פון די אנדערע פינף קינדער. ער איז געווען אנ'־עקספערט אין עטליכע שפראכען, און אין זיין פראפעסיע אלס מעדיקער האט איהם דערווארט א רייכע צוקונפט.

אבער מאראט איז געווען אנ'אומרוהיגער מענש, האט נישט געקאנט איינזיצען אויף איין ארט. עס האט איהם געצויגען אין דער וועלט אריין. האט ער געריזט און זיך געמאטערט. חיונה האט ער געצויגען פון לעהרעריי און פון שרייבען. זיין ביכעל: „א פילאזאפישע עסיי וועגען מענשען“, געשריבען אין ענגליש, האט איהם געמאכט א שט־קעל נאמען, אבער האט נישט געקאנט פערזיכערען זיין מאטעריעלען מצב. ווארים וואס ער האט גע־שריבען און וואס ער האט געטון האט געוויזען פעהיגקייט, אבער נישט קיין טאלאנט, נישט קיין פערטיפונג אפילו.

ער האט דערנאך געשריבען עטליכע אנאנימע פאמפלעטען וועגען פאליטיק און אויך אויף דעם דאזיגען פעלד נישט ארויסגעוויזען קיין שאַרפקייט.

עס איז איהם דיקא געלונגען איינמאל צו קריגען א גלענצענדיגע שטעלע אלס דאקטאר ביים קעניג'ס ברודער אין פראנקרייך, וואו ער האט געהאט אלע מעגליכקייטען צו לעבען ווייך און אין לוקסוס אפילו, אבער מאראט האט זיך אויך דא לאנג נישט געקאנט האלטען. ער האט געהאט א גרויסע פראקטיק אין די רייכסטע הייזער אין פאריז, האט געהאט א גרויסארטיגע וואוינונג מיט טייערע מעבעל און קונסט־בילדער, האט ער דאס אלץ אויפגעגעבען, ווייל איהם האט זיך געזאגט, אז ער איז אויפ'ן וועג צו ענטדעקען א מיטעל געגען טשאכאטקע. ער האט דערנאך אליין פאבריצירט דעם רעצעפט צו טשאכאטקע און עס האט געהאלטען דערביי, אז ער זאל פון דעם רייך ווערען. צו דעם האט ער נאך אין יענער צייט בעקומען א פרייז פאר א בראשורע, און עס האט אנגעהויבען מיט איהם שמ'ען גאנץ פראנקרייך, האט זיך איהם אבער פערגלוסט צו קאנקורירען מיט אנדערע, מעהר בע־וואוגטע. אין א בראשורע וועגען סער אייזיק ניו־טאנ'ס טעאריע וועגען ליכט, — אנ'אנדערער האט געוואונען דעם פרייז און זיין בראשורע איז דורכגעפאלען, האט דאס איהם אזוי צערודערט, אז ער האט אויפגעגעבען אלע זיינע פראפעסיעס און זיך גענומען צו זשורנאליזם.

דא האט ער געקראגען א געלעגענהייט זיך אפצורעכענען מיט אלע וויסענשאפטלער, וואס האבען געוואגט צו זאגען, אז זיין אפהאנדלונג וועגען ניוטאנ'ס טעאריע איז אמאטאריש. ער האט זיך צוקריגט מיט זיינע קאלעגען, און ווען ער איז מיט זיי פארטיג געווארען, האט ער זיך גענומען צו פאליטיק.

אויף מאראט'ן האבען זיינע שונאים געזאגט, אז ער האט זיך אלעמאל געריסען אין די הימלען אריין, ער האט געוואלט זיין בעריהמט, ער האט געגארט נאך אפלאז, נאך מאכט. אויף יעדער פאזיציע, וואו ער איז געשטאנען ביז איצט, האט ער נישט געזעהן אין דער גיכער צוקונפט יענעם רוהם און יענע מאכט, צו וועלכער ער האט גע־שטרעבט, און דערפאר האט ער זיך שנעל אפגע־זאגט מיט איהר און געפרובט זיין מזל אויף א נייעם פעלד.

אלס שרייבער איז מאראט געווען פלינק און ריהרעוודיג. ער האט געקאנט אנגרייפען און האט געוואוסט ווי אזוי אנצוגרייפען זיין שונא. ער האט זיך מיט'ן גאנצען פייער ארויפגעווארפען אויף זשורנאליסטיק. און געארבייט אויף אלע כלים. ער האט געפאכעט מיט זיין שארפער פען אין אלע זייטען, און צום שארפסטען מיט איהר פערוואונדעט די העכערע געזעלשאפט.

האבען זיינע שונאים געזאגט, אז ער האסט די רייכע געזעלשאפט און די פאליטיקער דערפאר, ווייל זיי האבען איהם נישט אנערקענט. זיינע פריינד אבער האבען איהם געלויבט און געריהמט, זיי האבען געזאגט, אז ער זעהט די קארופציע, דעם שמוץ און דאס פערפוילטקייט, און ער וויל אז אלע זיינע לעזער זאלען דאס זעהען צוגלייך מיט איהם און זאלען רעוואלטירען.

איינציגע האבען געזאגט, אז ער איז א קליינ־ליכער עגאאיסט. א נישט־פערגינער, א צורייצטער, קראנקער מוח; און די אנדערע — אז ער איז אני־עהרליכער, אנ'אויפריכטיגער.

די שרייבעריי האט איהם פערכאפט. ער האט געקאנט שעה'ן־לאנג אפזיצען ביים שרייב־טיש און שרייבען. און אז ער האט זיך ארויסגעשלאגען פון די כחות, האט ער געטרונקען שווארצע קאפע און ווייטער געשריבען. אין א קורצער צייט ארום האט מען געזעהן אויף איהם גענוג בולט זיין צו־פלייסיגע ארבייט: ער האט אויסגעזעהן ווי א שאטען. ער איז געווען אינגאנצען פינף פוס הויך, אבער אויסגעזעהן האט ער א סך קלענער. ־ער קאפ, וואס איז געווען צו־גרויס פאר זיין הויכען און מאגערען גוף, האט ארונטערגעדריקט אויף זיינע אקסלען און זיי אויסגעקרימט. דאס פנים, געל און ביינערדיג, די האר צעבארשטענע שווארצע קודלעס. די בארד, הארטע שטשיטינעס, און די אויגען בייזע, פייערדיגע און פול מיט לעבען. גע־ווען מאמענטען, ווען ער האט אויסגעזעהן ווי א בייזע חיה, נאר ווען ער האט אנגעהויבען רעדען אויף זיין טיפער, קרעפטיגער שטים, האט מען גע־זעהען פאר זיך א שטארקען, א קרעפטיגען מענשען. ער האט גערעדט מיט פייערדיגען האסט, מיט ספאנטאנעם פייער.

מאראט האט נישט געהאט קיין מאנערען און האט פיינט געהאט די מאנירליכע מענשען. ער איז געגאנגען געקליידעט אפגעלאזען, נאכלעסיג, און וואלט זיך בכלל נישט געזען גענומען צום הארצען, ווען עס קומט ארויס א געזעץ, וואס פער־באט זייף און וואסער.

אין יאהר 1790, ווען שארלאט קארדע איז צוריקגעקומען אין דעם מאנאסטיר, האט שוין מאראט געקעהרט וועלטען אין דער פראנצויזישער פאליטיק מיט זיינע בראשורען און צייטונגס־אר־טיקלען. אין קאען און ארום דעם מאנאסטיר האט מען נישט געוואוסט, וואס עס טוט זיך אין פאריז, כאטש געסוד'עט האט מען זיך שוין דעמאלט, אז עס האלט ביי א רעוואלוציע.

שארלאט האט געלייענט וואו א בלאט און וואו א בראשורע, און ביסלעכווייז אנגעהויבען סימ־פאטיזירען מיט'ן לינקען פליגעל אין דער אסעמבלי, וועלכער איז בעשטאנען פון רעפובליקאנער.

בפרט'ן ערשטען יאהרצייט נאך דעם פאל פון דער באסטיל האט שארלאט געהערט מאראט'ס נאמען. וועגען דעם בלוטיגען קאמף ארום דער באסטיל האט מען אין מאנאסטיר ווייניג גערעדט. שארלאט האט געוואלט דערגעהן די אורזאך פון דעם אויפשטאנד. איבער צו די הייליגע ווענט האט זיך נאר א טויבער קלאנג פון דער פרעסע געקאנט דערשלאגען, אוי דאס בלויז אלטע נו־מערען

פארטזעצונג קומט

אין א גרעניץ-שטעטעל

(רעפּאָרטאַזש פון סטאָלפּצי)

קיין סטאָלפּצי, אַזוי ווי מ'רופט די שטאָט אויף יודיש „שטויבץ" איז די רייזע נישט קיין זייער בעקוועמע און גיכע. ביז באַראַנאָוויטש דערפאָהרט מען נאָך אָהן מאַטערניש, אָבער פון דער דאָזיגער סטאַציע אָן איז שוין די רייזע אַנ'אמת'ע אָפּקומעניש. קודם־כל קומט דאָ אויס צו וואַרטען א שעה צוויי. מען וועהרט היפש אויסגעהוישכט ביז „א פּושע וואָזובקאַ" פיהרט אייך איבער אויף דער סטאַציע „באַראַנאָוויטש־צענטראַלנאַ". אין צווייטע וואַגאָנעס שטופּט מען אָן דעם גאַנצען עולם מיט די טשעמאָדאַנעס און פּעקלעך, אזוי אז עס איז פּשוט אוממעגליך צו אָטעמען. ווען נאָך 15 מינוט „רייזע" קומט מען ענדליך צו דער „צענטראַלנאַ", דאַרף מען זיך ווידער איבערפּעקלען אויף דעם צוג, וואָס גייט קיין סטאָלפּצי.

די ענגשאַפט איז אומבעשרייבליך. מענשען שטעהען אין די הענגען אין די וואַגאָנעס. די פּעקלעך ליגען אויף די פּאָליצעס און אויפ'ן פּאָדלאָגע אזוי אז די הענד מיט די פיס זענען פּשוט ווי געשמידט אין קייטען. דער עולם ליאַרעמט און פּראָטעסטירט געגען דער אייזענבאַהן־מאַכט, וועלכע האָט אזא גרינגשעצענדע בעציהונג צו די פּאַסאַזשירען. אויף יעדער סטאַציע זעהט מען פּוסטע פּאַסאַזשיר־וואַגאָנעס און דאָ דאַרפען מענשען דערשטיקט ווערען פון ענגשאַפט. דאָס איז באמת נישט קיין יושר — אָבער ווער זוכט דאָס יושר היינט אויף דער וועלט

אויף דער זעלבער ליניע קורסירען אויך פּרעכטיגע לוקסוס־צוגען מיט זעלטענע בעקוועמליכקייטען... אָבער דאָס איז פאַר אויסלענדער, די אייגענע בירגער זענען נישט קראַנק צו פאָהרען צונויפגעדריקט אין קאַלטע שמוציגע וואַגאָנעס, לאַנגווייליגע, מאָנאָטאָנע לאַ דשאַפטען, אָרימע דערפלעך, שטרויערנע כאַטקעס, שמוציגע חזירים אין די קאַלוזשעס — דאָס איז די מאָזאַאיק, וועלכע אנטפּלעקט זיך פאַר די אויגען.

וואו נישט וואו א פּוסטע, אומעטיגע סטאַציע, אויף וועלכער אַ פּאַר מענשען שטעהען און „גאַפּיען זיך"... ווייל צייט איז דאָ גענוג...

* * *

אָבער אָט איז סטאָלפּצי — די גרעניץ־סטאַציע מיט סאָוויעטען־רוסלאַנד.

אויף דער צווייטער זייט פון דער אייזערנער ראַמפּע שטעהען שוין אויף ברייטע ליניעס די רוסישע צוגען פיינע עלעגאַנטע מיט רוסישע אויפשריפטען. איבער דער ראַמפּע איז נאַטירליך שטרענג פערבאָטען אריבערצוגעהן.

דער וואָקזאַל געהערט בלי ספק צו די שענסטע באַהן־אָביעקטען אין פּוילען. הויך, גערוים, לופטיג און עסטעטיש געבויט. אין דעם גרויסען זאַל, וואו דער איינטריט איז שטרענג פערבאָטען, קומען פאַר די צאָל־רעוויזיעס, די צאָל־בעאַמטע בעציהען זיך זייער העפליך צו די פּאַסאַזשירען, וועלכע קומען פון יענער זייט. אָבער קיין גרויסע „האַרעוואַניע" האָבען זיי נישט, מחמת כמעט די פּאַסאַזשירען־בעוועגונג צווישעןביידע לענדער איז הויפּטזעכליך קאָנצענטרירט אויף דעם אָפּשניט סטאָלפּצי־ניעגאָרעלאָיע.

גאָריעלאָיע איז אָבער די בעוועגונג א גאַנץ שוואַכע. פאַר דער שוואַכער בעוועגונג איז אזא גרויסער וואָקזאַל אבסאָלוט אומנויטיג, אָבער זאָלען די אויסלענדער זעהן, אז מ'קען נאָך ביי אונז בויען שעהנע בנינים.

און די רעסטאָראַן־פּרייזען אין וואָקזאַל זענען באמת ביליגע, צוטריטליכע... ווידער פאַר די אויסלענדער, אָבער אין זייער זכות קען שוין אויך געניסען אַ פּוילישער בירגער און אָפּעסען אַ ביליגען, זאַטען און געשמאַקען מיטאָג. און דערנאָך קען מען זיך פערוויכערען אַ גוטען פּאַפּיראָס, פערציהען דעם געשמאַקען רויך און האָבען הנאה פון לעבען. דאָ, אין סטאָלפּצער וואָקזאַל, יוערען פערקויפט צו ביליגע פּרייזען די בעסטע טאַבאַק־אויסארבייטונגען. רויכערער־אַמאַטאָרען דאַרפען זיך בעזאָרגען מיט פּאַפּיראָסען דווקא אין סטאָלפּצי, מחמת דאָרט ווערט דורכ'ן מלוכה'שען טאַבאַק־מאָנאָפּאָל קיין פּסולת נישט געליפערט... אלץ צוליב די אויסלענדער.

* * *

קומט מען אריין אין סטאָלפּצי אויפ'ן וואָקזאַל דאַרף מען וויסען, אז מען איז נישט אליין. די „אָפּיעקע" איז דאָ זייער א שטאַרקע און אַלזייטיגע. ס'רינגלען אייך ארום פון אלע זייטען א סך מענשען פיל אין ציווילע קליידער, אַנדערע אין אוניפאָרמען פון אייזענבאַהן־טרעגער. אָבער אלע האָבען זיי א בעשטימטע אויפגאבע. זיי בעטראַכטען יעדען „אינטרוז", וועלכער וואַגט זיך אריינצורייסען אין דעם דאָזיגען גרעניץ־לאַנד. פון אויבען ביז אראָפּ נעמען איהם דורך מיט זייערע שאַרפע בליקען, פּונקט ווי זיי וואָלטען וועלען דערגיין וואָס זיין מוח טראַכט און וואָס זיין האַרץ פיהלט.

אייגענטליך האָבען די טרעגער א בעשטימטע פונקציע אריינצוטראָגען אָדער ארויסצוטראָגען פאַר עטליכע גילדען דעם באַגאַזש. אָבער אחוץ דעם האָבען זיי דאָ ספּעציפישע פונקציעס, יעדע בעוועגונג יעדער זשעסט, יעדער געניץ־ווערט דאָ שטרענג אָבסערווירט. איך מייד דעריבער אויס צו האָבען א מגע ומשא מיט די מענשען, וואָס קומען פון „יענער זייט". כמעט דאָ פערפליכטעט העפליכקייט און דינסט־גרייטקייט... לגבי אויסלענדער. אָבער דער געוועהנליכער בירגער, וועלכער טראָגט נישט קיין בעאַמטען־אוניפאָרם טאָר זיך אויף קיין „העפליכקייט" נישט דערלויבען. אויב ער וויל ישט ציהען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט, אָדער דערוועקען ביי וועמען ס'איז אַ חשד.

סטאָלפּצי אַליין איז אַנ'אָרים טויט שטעטעל. די גרעניצען האָבען שוין אזא טבע: אָדער זיי שאַפען לעבען, אָדער זיי טראָגען דעם טויט. ס'זענען פאַרהאַן גרעניצען, וואו דאָס לעבען קאָכט ווי אין א קעסעל, עס געהט א גרויסע פּאַסאַזשירען־בעוועגונג, א סחורות־אויסטויש, מענשען ווערען רייך, גליקליך און מאַכען א לעבען.

ס'זענען אָבער פאַרהאַן אנדערע גרעניצען, אויף וועלכע אלץ שטאַרבט אָפּ, וואו מענשען זענען אָרים און האָבען נישט קיין שום אויסזיכטען. סטאָלפּצי געהערט צו דער לעצטער קאַטעגאָריע גרעניץ־שטעטלעך. פּאַקטיש האָבען מיר צוויי סטאָלפּציס — די אַלטע און די נייע. די אלטע איז בעוואוינט פון דער יודישער בעפעלקערונג און פון א ביסעל רוסען. די „נייע סטאָלפּצי" איז אויסגעוואַקסען נאָך דער מלחמה ווען מ'האָט דאָ אַהער געבראַכט אַ היפשע צאָהל בעאַמטע, די גרעניץ־וואַך און מ'האָט דאָ געשאַפען אַ גאַנצע רייהע מלוכה־אמטען. האָבען טאַקע דאָ, אין די נאָכמלחמה־יאָהרען אויסגעשפּראָצט א סך נייע הייזער און בנינים, אין וועלכע ס'האָבען זיך בריית און בעקוועם פּו באַנדערגעלייגט די בעאַמטע. שעהנע, רייגע הייזלעך, ארומגערינגעלט מיט גערטנער... און יעדען ערשטען בעמט מען אָפּ די פענסטער, אָדער מ'בעקומט צוגעשיקט די עמעריטור, ס'איז פּשוט אַ מחיה.

די בעלי־בתים פון דעם „נייעם" סטאָלפּצי זענען הויפּטזעכליך בעאַמטע און „זאַוואָדאָוע" מיליטער־לייט. זיי אלע דינען דעם מלכות און אין דער צייט ווען אנדערע עסען אויף זייערע מאָגער אָפּשפּאָרונגען, בילדען זיי דעם איינציגען שיכט, וועלכער שפּאָרט אָפּ. אַ געוועהנליכער בירגער קען זיך גאָרנישט פאָרשטעלען. ווי רוהיג און זאַט די דאָזיגע מענשען לעבען, ווי יוייט זיי זענען פון זאָרגען. אָט איז דאָ אַ גרויסע מאַשין, וועלכע רופט זיך „מלוכה" און וועלכע זאָרגט פאַר זיי און זייערע קינדער. זיי אליין זענען פריי פון יעטוועדער איניציאַטיוו און אונגעבעמערישקייט אויף דעם גרויסען פעלד פון לעבענס־געראַנגעל.

זיי זענען געבוירען אין אַ גליקליכער שעה.

* * *

די יודישע בעפעלקערונג האָט דאָ די זעלבע „גליקען" וואָס איבעראַל. אמאָל, אין די ערשטע יאָהרען נאָך דער מלחמה האָט זיך דאָ „געדוכט וועט", אָבער איצט זענען די אויסזיכטען זעהר שלעכטע. ביסלעכווייז רייסט מען ארויס דאָס לעצטע שטיקעל ברויט ביי דעם יודישען קרעמער און בעל־מלאכה

ס'מערען זיך די צאָהל בישט־יודישע קראָמען, וועלכע אסעקורירען זיך אונטער דער פירמע „סקלעפּ פּאָלסקי", אָדער „סקלעפּ כזשעשטשיאַנסקי", ווייטער וואַקסען אויס „ספּולדזיעלניעס", ווי שוואָמען נאָך'ן רעגען. זיי גענוסען פון גרויסע אונטערשטיצונגען פון פערשידענע מלוכה־פאָנדען און אַ דאַנק דעם „פּראָספּערירען" זיי אפילו דאַן ווען די געשעפטען זייערע זענען פאַקטיש שלעכטע. ס'איז דאָ „אַ בעל־הבית", ווע"לכער האָט פון וואַנען צו דערלייגען....

היינטיגען זומער איז ענטשטאַנען א קאָאָפּעראַטיוו פון אייזענבאַהן־בעאַמטע, ד. ה., אז אזויפיל און אזויפיל בירגער שטייער־צאָהלער ווערען רואינירט.

א. צינצינאַטוס

ראַדיאָ - ווינקעל

דער וואונדער פון דער טעכניק

א ראַדיאָ־אַפּאַראַט איז א סליינער וואַליזע

אַ סך מענשען געדענקען נאָך גאַנץ גוט, ווי אזוי עס האָבען אויסגעזעהען די ערשטע אַפּאַראַטען, וואָס מען קאָן איבערטראָגען. אלע האָבען דאָס בעטראַכט אַלס סענסאַציע און מען האָט זיי אויסטערליש בעוואונדערט. די דאָזיגע אַפּאַראַטען זענען אָבער געווען גאַנץ ווייט פון פולקאָמענהייט: זיי זענען געווען זעהר שווער צום טראָגען, אויפנעהמען אודיציעס האָט מען געקאָנט נאָר פון א בעגרעניצטער צאָהל נאָהנטע ראַדיאָ־סטאַציעס און דאָס בלויז אויף טרייבלעך.

אָבער אין צוזאַמענהאַנג מיט דער גרויסער ענטוויקלונג פון ראַדיאָפאָניע און מיט דער צוגעבונדענקייט פונ'ם דורכשניטליכען ראַדיאָהערער צו'ן אַפּאַראַט, איז די פראַגע פון ראַדיאָ־אַפּאַראַטען, וואָס מען זאָל זיי קאָנען איבערטראָגען יעדער געוואָרען אַקטועל.

ווען מען איז אויף זומער־וואוינונג, אויף אַנ'אויספלוג, סתם אונטערוועגנס איז אַנ'איבערטראַג־אַפּאַראַט אזוינס, וואָס קיין שום אַנדערע זאַך וועט דאָס נישט פערטרעטען: עס איז דאָס בעסטע מיטעל צו האָבען כסדר און שנעל אינפאָרמאַציעס און גלייכצייטיג אויך אביסעל פערוויילונג.

דעריבער טאַקי האָט די ראַדיאָ־טעכנישע אינדוסטריע אויסגעאַרבייט אַ רייהע מאָדערנע ראַדיאָ־אַפּאַראַטען, וואָס מען קאָן זיי איבערטראָגען. און די דאָזיגע אַפּאַראַטען ווערען אויסגעאַרבייט סעריענווייז צו צוגענגליכע פּרייזען.

דער וואַליזע־אַפּאַראַט איז געמאַכט אזוי, אז די נייעסטע נצחונות פון דער ראַדיאָ־טעכניק זענען גאַנץ ווייט אוועק פון זייער פריהעריגען טיפּ. דאָ קומט אויס אויך שפּאַרעוודיגער, ווייל די צווייוואַלטיגע לאָמפּען בענוצען א מינימום שטראָם, וועלכען זיי בעקומען פון קליינע, לייכטע, טרוקענע באַטעריעס. אַ דאַנק די פיל־עלעקטראָדישע לאָמפּען קאָן דער הילכער אויפנעהמען אודיציעס פון ווייטע סטאַציעס אויף א קורצער אנטענע פון העכער צעהן מעטער.

די איבערטראַג־אַפּאַראַטען זעהען אויס ווי עלעגאַנטע, לייכטע וואַליזקעס, אָבער אינעווייניג געפינען זיך אלע געהעריגע ראַדיאָ איינריכטונגען און געמאַכט זענען זיי אזוי, אז יעדער קאָן זיך דערמיט לייכט בעגעהן.

אזוי ווי די רעזולטאַטען, וואָס קומען ארויס פון די דאָ אַרומגערעדטע ראַדיאָ־אַפּאַראַטען זענען אין דער פּראַקטיק די זעלבע, וואָס ביי אַנדערע אַפּאַראַטען מיט דער זעלבער צאָהל לאָמפּען — זענען דאָ א סך מענשען, וואָס קויפען זייער ערשטען ראַדיאָ־אַפּאַראַט אזעלכען, וואָס מען קאָן איהם טאַקי איבערטראָגען.

קאָנקורס פון סאָוויעטישען ראַדיאָ

די צייטונג „מאָסקאָווסקי וויעטשער" צוזאַמען מיט'ן סאָוויעטישען ראַדיאָ־קאָמיטעט האָט פערעפענטליכט א קאָנקורס אויפ'ן בעסטען ראַדיאָ־פּראָגראַם. געענטפערט דערויף האָבען 1.100, וואָס שטאַמען פון פערשידענע שיכטען: סטודענטען, שילערס, אַרבייטער, רויטע גוואַרדיסטען, בעל־הבית'טעס, לעהרערס, אינזשעניערען, דאָקטוירים א. אַז. וו. א סך פּראָגראַמען זענען געווידמעט דער רויטער אַרמעע און נאַציאָנאַלער שוץ. א סך פּראָגראַמען (אַ 50) זענען וועגען: דער „וועלט־ליטעראַטור אין דער מוזיק". „פּושקין אין דער מוזיק". פאַרהאַן אויך פּראָגראַמען, וואָס ווידמען זיך דער מוזיקאַלישער אָבשפּיגלונג פון דאַנטע, שעקספּיר, היינע, געטהע, לערמאָנטאָוו. גאָגאָל. עטליכע ראַדיאָ־הערערס האָבען אריינגעשיקט צוזאַמען מיט'ן טעקסט אויך א מוזיקאַלישע אילוסטראַציע אויף דער טעמע: בעטהאָווען, טשייקאָווסקי, יוערדי, רימסקי־קאָרסאַקאָוו, פּראַנצויזישע טרובאַדורען, איטאַליענישע שולע, ענטוויקלונג פון טאַנץ־מוזיק. כמעט אלע ענטפערען צייכנען זיך אויס מיט גרינדליכער קענטשאַפט פון דער מוזיקאַלישער ליטעראַטור.

אַ סך ראַדיאָ־הערערס האָבען זיך אינטערעסירט מיט מעלדען און פּאָפּולערקייט־טעמעס, אַנדערע מיט לירישע, נאָך אנדערע — ווי אזוי די נאַטור שפּיגעלט זיך אָפּ אין דער מוזיק; פריהלינג, זומער, הערבסט, ווינטער מוזיקאַליש אינטערפּרעטירט.

אַ בעזונדער אַרט פערנעהמען די טעמעס בנוגע די שטימונגען פון דער פריהעליכער סאָוויעטישער יוגענד.

פון די אלע פּראָגראַמען זענען פּרעמירט געוואָרען 13. דעם ערשטען פּריז האָט בעקומען א געוויסער אבעל, א יונגער שלאָסער פון א מאָסקווער פאַבריק. פאַר פיער פּראָגראַמען: „סיינטאַניאַנאַ", ראַדיאָ־מאַנמאַזש „קיראָוו", „פאַנטאַזיע", „סאָציאַליסטישע לירי"ק. די דאָזיגע פּרעמיע איז מצד דעם „מאָסקאָווסקי וויעטשער".

דער ראַדיאָ־קאָמיטעט האָט די ערשטע פּרעמיע געגעבען דעם 15־יעהריגען שילער סאַגאנאָוו פאַר'ן פּראָגראַם „וואַגנער".

דער מאָסקווער ראַדיאָ גיט איצטער כסדר די פּראָגראַמען פון די קאָנקורס־לאָורעאַטען.

Dr. REICHER
פּאָלודביאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער · שוועכע · בעהאַנדלונג
ספּעקטועלע בעהאַנדלונג פון פּסיכאָ - אַנאַליז
נעמט אָן פון 11—8 פון 5—8 אָוונט.
זונטאָג און חגאות פון 9—12

טראַגישע ליבע פון דער שעהנסטער פרוי פון מאַראָקאָ

זי האָט געהאַט צוויי פּראָצעסען פאַר שפּיאָנאַזש

די העכסטע רוהם אין טיפּסטען אָפּגרונד.

גאַנץ מאַראָקאָ איז איצט אויפגערודערט מיטן פּראָגישען און פּיינליכען ליבעס - ראָמאַן פון דער שעהנער מאַראָקער פּראַנס לאַבאַטי. מען האָט זי גע־האַלטען פאַר דער שענסטער פּראַנצויזין פון מאַראָקאָ. איהר שעהנקייט איז געווען איהר גליק אָבער אויך איהר אומגליק. פערענדיגט האָט זיך אָבער דאָס קאַפּיטעל פון איהר לעבען זעהר טראַגיש, זי האָט זיך אריינגעוואָרפען אין וואַסער און איז אומגעקומען. מען האָט זי געוואָלט ראַטעווען אָבער אומזיסט, זי איז שוין געווען דערטרונקען...

די חתונה מיט דעם שעהנעם אָפיציר.

מאַרגעריט פּראַנס איז געווען א בת יחידה פון מכובדע עלטערען פון ראַבאַט. געבוירען אין באָרדאָ, צו 16 יאָהר איז זי שוין געווען א בילד־שעהנהייט און האָט פערדרעהט דעם קאָפּ א סך מענער, עס איז נישט געווען קיין איין פערזאַמלונג וואו מען זאָל נישט זעהן אָט די דאָזיגע קעניגין פון שעהנקייט און רייץ.

דאָ איז אונטערגעקומען א יונגער אדיוטאַנט פון דער שוואַרצער אַרמעע פון סולטאַן. דאָס מיידעל איז פערכאַפּט געוואָרען פון דער שוואַרצער שעהנקייט פון דעם יונגען אדיוטאַנט. ער האָט דאָס מיידעל בעצויבערט מיט זיין פּרעכטיגער מענערישקייט, מיט דער ענערגיע, וואָס האָט זיך פון איהם געטראָגען, די יונגע שעהנע פּראַנצויזין האָט געוואָרקט אויף איהרע עלטערען אז זיי זאָלען געבען זייער הסכמה און עס איז געפּראַוועט געוואָרען א חתונה מיט פּראַכט און פּלאַנץ, די שעהנע מאַרגעריט פּראַנס לאַבאַטי איז געוואָרען מאַדאַם קרידעלינג און האָט נאָך צוגעטראָגען איהר מאַן א נדן פון 200,000 פּראַנק.

נאָך זייער חתונה איז זי מיט איהר מאַן אוועקגעפאָהרען קיין מעץ. דאָרט האָט איהר מאַן פערנומען א בעשטימטען פּאָסטען.

איהר מאַן — א שפּיאָן.

א יאָהר איז אוועק און מאַרגעריט פּראַנס האָט זיך ווידער בעוויזען אין ראַבאַט. אין קאַזאַבלאַנקאַ. האָט זי זיך פערבעטען נאָך די היימע לאַנדשאַפטען פון איהר קינדהייט?

ניין! מאַרגעריט פּראַנס איז נישט געווען פון די בעקענטע פרויען.

פאַר דער צייט איז איהר מאַן געוואָרען א שפּיאָן און זי איז פון איהם אוועק. זי האָט ביי איהם געפאָ־דערט א גט. איהר האַנדלונג האָט אומעטום געוועקט סימפּאַטיע און איינשטימונג, אלעמענס סימפּאַטיע איז געווען אויף איהר זייט.

איהר מאַן איז ארעסטירט געוואָרען צוזאַמען מיטן רוסישען פּראָפעסאָר אַלטמייער.

פערשוואונדען די שעהנהייטס־קעניגין פון באַל.

נאָך דער דאָזיגער ענטוישונג האָט זיך די שעהנע און עלעגאַנטע פרוי צוריק אריינגעוואָרפען אין בעלער און פערוויילונגען, איהר בלענדענדע שעהנקייט האָט איהר געעפענט אלע טירען, ווי זאָל אזא פרוי נישט געווייטט ווערען דורכן קינאָ? האָבען איהרע פערעהרער אַרגאַניזירט א גאַלאַ. אוועקגעגעבן ביי וועלכען די שעהנע פרוי האָט געזאָלט אויסגעוועהלט ווערען אלס „מיס מאַראָקאָ" און דאָס האָט געזאָלט זיין דער וועג צום עקראַן. דער אוונגד איז פערגעקומען אין „פּאַווילאָן בלע". דער זאַל איז געווען פול, א שפּילע צו דער יהר כיישט צו וואַרפען, די שעהנע פרוי אָבער, די גרעסטע מחותנתטע אליין איז אָבער נישט געקומען. וואו איז זי אהינגעקומען? וואָס איז מיט איהר געשעהען? דערווייל האָט מען אויסגעקליבען א צווייטע פרוי אלס „מיס מאַראָקאָ", ארום האַלבע נאַכט האָט געטומען לויפען א ידיעה פון מויל צו מויל:

—איהר ווייסט? מאַרגעריט פּראַנס איז ארעסטירט געוואָרען, ווען זי איז אריין אין אויטאָ, וועלכעס האָט זי געזאָלט אוועקפיהרען אין „פּאַווילאָן בלע". זי איז ארעסטירט געוואָרען אלס שפּיאָנין...

אין געריכט אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק.

די דאָזיגע ידיעה איז געווען די גרעסטע סענסאַציע, די גאַנצע שטאָט האָט דערפון גערעדט. עס איז געווען אַנ'אמת'ער סקאַנדאַל.

זי אליין האָט געלייקענט. פּאָליציי האָט זי אָבער נישט ארויסגעלאָזט.

דער פּראָצעס איז פאָרגעקומען אין מעץ, איהר געוועזענער מאַן קרידעלינג, וועמען זיין פרוי האָט אמאָל אויסגעגעבען, האָט נישט געקענט פערגעסען, וואָס די פרוי האָט איהם געטון, און פון פּראָצעס האָט ער זי בענאָסען מיט א מבול פון זידלערייען און שמוץ. די שעהנע טיוואָלאָזישע פרוי האָט זיך אָבער געהאַלטען פּרעכטיג ביים פּראָצעס. מיט גרויס נע־שיקטקייט האָט זי בעהערשט איהרע נערוועז און האָט צונישט געמאַכט אלע בעשולדיגונגען, וועלכע זענען אויף איהר געפאַלען, דער סוף איז געווען, אז זי איז בעפרייט געוואָרען.

דאָ איז אָבער פאָרגעקומען א זאַך, וועלכע קיינער האָט נישט פערשטאַנען. די פּראָקוראַטור האָט ווידער פערפיהרט א פּראָצעס געגען דער פרוי. דאָס מאָל איז זי שוין נישט געווען אזוי ווי דאָס ערשטע מאָל, זי איז שוין געווען אינגעבראָכען, בעלאַסטעט און זי איז ארויס מיט 2 יאָהר תפיסה.

זי איז אָנגעקלאָגט געוואָרען אין האָבען איבערגענומען דעם מאַנ'ס בריף און האָבען אויפגענומען אונטער איהר דאַך דעם פּראָפעסאָר אַלטמייער, איהר מאַנ'ס פריינד.

דערמיט הויבט זיך אָן די ירידה פון דער פרוי. פערשעהמט און נידערגעשלאָגען קומט זי צוריק צו איהרע עלטערען אין ראַבאַט. איהר מוט איז געבראָכען. זי פערטיידיגט זיך מעהר נישט אזוי ווי אמאָל. איהרע עלטערען זענען איבערצייגט, אז זייער קינד איז נישט שולדיג. אז זי איז ריין און זי נעהמען און טער אנ"שגערנישע אַקציע זי צו רעהאַביליטירען. זייער קינד איז אָבער נישט מעהר דאָס, וואָס אמאָל, דער פּראָצעס האָט זי געטראָפען ווי א דונער און זי האָט נישט מעהר קיין אמונה אין דער מענטשליכער יוסטיץ. זי האָט זיך מעהר מיט קיין זאַך נישט פער־אינטערעסירט. זי איז געוואָרען מעלאַנכאָליש און איהרע פּרעכטיגע אויגען, וועלכע האָבען ביז אהער אָנגעצונדען הערצער מיט פייער, זענען איצט פער־צויגען מיט אַ נעפּעל און אויסגעלאָשען.

דער סוף פון ראָמאַן.

פון צייט צו צייט רעאַגירט זי נאָך אפּיסעל. זי וויל זיך אויסלאָזען פון דער אַפּאַטיע. אָבער די מרה שחורה איז שטאַרקער און שטאַרקער פון איהר... זי איז איינגאַנצען בעזונט...

און איהר גרויסע פערצווייפלונג האָט זי געטראַכט העגעצו, אז זי האָט זיך אריינגעוואָרפען אין ים. זי האָט געהאַלטען אין איין שרייען: „ניין, ניין, איך בין נישט קיין שפּיאָנין! דאָס האָט מיין מאַן און זיינע מיטהעלפער אויף מיר אויסגעטראַכט אזא בלבול"... מען האָט איהר אָבער נישט געגלויבט. און די נישט געקרוינטע קעניגין פון מאַראָקאָ, די שענסטע פּראַנצויזישע פרוי פון לאַנד, דאָט טראַגיש פערענדיגט איהר לעבען — אלס עפּילאָג צו איהר דראַמאַטישען און אומגליקליכען ראָמאַן...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג, 7 סעפטעמבער
כ' אלול תרצו

זון-אונטערגאנג 6.02
זון-אויפגאנג 5.36

געוועהלט א נייע קאמיסיע
אויף אדורכצופיהרען די וואהלען צום נייעם קהלה-ראט
מיטוואך — די ערשטע זיצונג פון דער קאמיסיע

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה - פערוואלטונג, וועלכע האט געדארפט וועהלען די קאמיסיע אויף אדורכצופיהרען די וואהלען צו דער לאדזער קהלה, וואס קומען פאר דעם 15-טען נאוועמבער ה. י.

פרעזעס מינצבערג האט געעפענט די זיצונג און אדורכגעלייענט דעם בריף פון דער סטאראסטווע, אין וועלכער ס'ווערט געזאגט, אז דער סטאראסטווע האט נישט בעשטעטיגט די קאמיסיע, וועלכע איז געוועהלט געווארען דעם 1. סעפטעמבער, אלס מא־טיוו פון נישט בעשטעטיגען די קאמיסיע איז אנ־געגעבען דער פערזענליכער צוזאמענשטעל פון דער קאמיסיע.

צוליב דעם איז גערופען געווארען די נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג, כדי צו וועה־לען א נייע קאמיסיע.

דאן האט פרעזעס מינצבערג ערקלערט, אז ס'איז געקומען צו א פערשטענדיגונג צווישען די פראק־ציעס וועגען דער נייער וואהל-קאמיסיע. לויט דער דאזיגער פערשטענדיגונג ווערען פארגעזעהן אין דער קאמיסיע פאלגענדע פערזאנען:

מצד דער קהלה-פערוואלטונג: פרעזעס מינצ־בערג, שוויאטלאווסקי אהרן יוסף וואידיסלאווסקי, פליוואצקי (אלע אגודה) און גלאטמאן (באלק.).

מחוץ דער פערוואלטונג: ליבערמאר (אגודה), י. מ. וואידיסלאווסקי (איפארטייאישע רעליגיעזע), באום (מזרחי), אליעזר פרידענזאן (אגודה), ארוו. מענקעס (געזעלשאפטליך - ווירטשאפטליכער פראגם), ד"ר עלענבערג (התאחדות). לופלינסקי (ציוניסט), שיין (ציוניסט), צעדערבוים (פועלי אגודת ישראל), י. מ. טייטעלבוים (אגודה) און וואלמאן (אגודה).

פערטרעטער: אינזש. עלפערין (רעוויזיאניסט), נחמן שווארץ (אגודה), מאג. באלבערישסקי (פאל־קיסט), רעכטמאן (אגודה), און וויאנזאווסקי (פאר־שטעהער פון דער אלטשטעטישער שוהל).

דאזאר רומקאווסקי ערקלערט, אז ער קען שטי־מען פאר גאנצן צוזאמענשטעל פון דער „אגודה" אויסער פאר ארוו. מענקעס, וועלכער האט גארנישט קיין געמיינזאמעס מיט יודישע ענינים.

דאזאר ראזענבלום לעגט פאר איהם אריינצו־שטעלען אלס מיטגליד פון דער קאמיסיע.

דער פארזיצער פערארדענט האן א געהיימע אפ־שטימונג. ס'זענען אנוועזענד נאר 7 מיטגלידער פון דער פערוואלטונג. ס'האבען געפעהלט די האזזאהנים שוויאטלאווסקי און שטאהל. דער אמטירענדער מו"ה הוראה האט זיך אפגעהאלטען פון שטימען, אזוי אז ס'זענען נאר אפגעגעבען געווארען 6 ליסטעס.

פרעזעס מינצבערג האט בעקומען 6 שטימען, שוויאטלאווסקי 6 שטימען, פליוואצקי 6 שטימען, גלאטמאן 6 שטימען, א. י. וואידיסלאווסקי 5 שטי־מען און ראזענבלום 1 שטימע.

מ'חוץ דער פערוואלטונג: ליבערמאן — 6 שטי־מען, י. מ. וואידיסלאווסקי 6 שטימען, באום 6 שטימען, פרידענזאן 5 שטימען, ארוו. מענקעס 5 שטימען, ד"ר עלענבערג 3 שטימען, לופלינסקי 6 שטימען, שיין 6 שטימען, צעדערבוים 6 שטימען, טייטעלבוים 6 שטימען, וואלמאן 6 שטימען, כ. קארא 1 שטימע.

פערטרעטער: אינזש. עלפערין — 6 שטימען, שווארץ 6 שטימען, מאג. באלבערישסקי 6 שטימען, רעכטמאן 6 שטימען, וויאנזאווסקי 6 שטימען. אזוי ארום איז די קאמיסיע געוועהלט געווארען אהן שום ענדערונגען, לויט דער פערשטענדיגונג צווישען די פראקציעס.

דאזאר רומקאווסקי איז נישט געוועהלט געווא־רען, ווייל ער פאהרט אפ אויף עטליכע וואכען פון לאדז.

דער רעזולטאט פון די וואהלען וועט די קהלה־פערוואלטונג היינט איבערשיקען אין דער סטאראסטווע צום בעשטעטיגען. לויטן וואהל-קאלענדאר דארף שוין מיטוואך פארקומען די קאנסטיטואירונגס - זיצונג פון דער קאמיסיע.

רעקורסען געגען די וואהלען פון דער קאמיסיע

ווי מיר דערוויסען זיך, האט, אין צוזאמענהאנג מיטן אויסגאנג פון די וואהלען, די פאלקיסטישע ארגאניזאציע בעשלאסען אריינצוטראגען א רעקורס אין דער סטאראסטווע זעגען די וואהלען פון דער קאמיסיע. די פאלקיסטען ווייזען אן, אז דער פער־טאן פון זייער פערטרעטער אין דער קאמיסיע, איז זיי אנגעווארפען געווארען. ווייל ה' גלאטמאן איז נישט געזונד און וועט נישט קענען אנטיילנעהמען אין דער ארבייט פון דער קאמיסיע. די פאלקיסטען פעטען צו אנולירען די וואהלען און בעשטימען נאך אמאל וואהלען פון א קאמיסיע.

מען אינפארמירט אונז אויך, אז די אונפארטייאיש - רעליגיעזע טהאגען אריין א רעקורס צו דער סטאראסטווע געגען די וואהלען פון דער קאמיסיע.

די רעקורסאנטען ווייזען אן, אז אין דער ערש־טער קאמיסיע האבען זיי געהאט 2 פארשטעהער און איצט נאר איינעם.

אויפקלערונג פון קהלה-פרעזעס דעפ. י. ל. מינצבערג
(בריף אין רעדאקציע)

צו דער ה' רעדאקציע „נייער פאלקסבלאט".
זעהר חשוב'ער ה' רעדאקטאר!

ערלויבט מיר אפצודרוקען אויף די שפאלטען פון אייער ה' צייטונג די פאלגענדע פאר שורות, פאר וואס איך דאנק אייך פאראויס:

די ווענדונג פון דאזאר מענדל ראזענבלום אינם היינ־טיגען נומער פון אייער ה' צייטונג צווינגט מיך נאכ־אמאל צו נעהמען א ווארט מפוח דעם ענין פון פער־טרעטען מיך אלס פרעזעס פון דער קהלה - פערוואלטונג במשך פון מיין אפוועזענהייט.

בעציהענדיג זיך אויף מיין ערקלערונג אין דער פראַ־גע, וואס איז געווען אפגעדרוקט אין „נייעם פאלקסבלאט" פון לעצטען דאנערשטאג, דעם 3. ה. ח., האלט איך פאר מיין חוב איבערצוגעבען דער עפענטליכקייט ווערטליך, דעם דורך מיר ציטירטען פאראגראף פון געזעץ וועגען דער ארגאניזאציע פון די יודישע קהלות אין פוילען, לויט וועלכען איך האב זיך געריכטעט ביים בעשטימען א פערטרעטער אויף דער צייט פון מיין אפוועזענהייט און ביי דער וועכענטלעכער אפוועזענהייט פון עלטסטען פערוואלטונגס - מיטגליד:

ארט. 9: „די פערוואלטונג וועהלט אויס פון זיך א פארזיצער, וועלכער רופט צונויף די זי־צונגען אבן פיהרט אן מיט די בעראטונגען פון דער פערוואלטונג. אויב ס'קומט פאר עפעס א שטערונג, טוט איהם פערטרעטען דער עלט־סטער פון צווישען די פערוואלטונגס - מיטגלי־דער". (געזעץ פון ה' מלוכה - פרעזידענט פון 14-טען אקטאבער 1927, ארטיקעל 9 פון די אויספיהר - פעראָרדנונגען צום דאזיגען געזעץ).

ביים קאנטראלירען די עווידענץ פון די פערוואלטונגס מיטגלידער, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער עלטסטער מיטגליד פון דער קהלה - פערוואלטונג איז ראזאר אהרן יוסף וואידיסלאווסקי. ממילא איז ער אזוי ארום, אין הסכם מיטן געזעץ, דער אמטירענדער פרעזעס - פערטרע־טער במשך מיין אפוועזענהייט, כל זמן ס'איז נישטא קיין געוועהלטער וויצע-פרעזעס. ה' וואידיסלאווסקי האט דעריבער איבערגעריסען זיין אורלויב און געקומען קיין לאדז אין זעלבען טאג, ווען איך בין אוועקגעפאהרען.

נישט וועלענדיג אבער דערלאזען צו קיין וועכענט־עלער הפסקה אין דער טעטיגקייט פון דער קהלה - פער־וואלטונג אויב ה' וואידיסלאווסקי וועט דאר ווען ס'איז נישט קענען ערפילען זיינע פליכטען אלס אמטירענדער פערוואלטונגס - פרעזעס, האב איך גלייכצייטיג געמוזט בעפולמעכטיגען א צווייטען פערוואלטונגס - מיטגליד, וואס זאל זיין ענטשפרעכענד פאסענד צו פערטרעטען דעם עווענטועל - אפוועזענדען, מכוח זיין עלטער, אמטס-פרעזעס.

דעריבער האלט איך נאך פאר מיין חוב אויפמערק־זאם צו מאכען, אז דאס געזעץ זעהט אבסאלוט נישט פאר, דאס באם דער פערוואלטונגס - מיטגליד קען נישט אמ־טירען זאל איהם דארפען פערטרעטען דער צווייטער לויט דער רייהע עלטסטער פערוואלטונגס-מיטגליד. חוץ מזה איז במשך מיין אפוועזענהייט קיין שום פרינציפיעלער, אדער וואגיגער ענין נישט ערלעדיגט געווארען, נאר בלויז די לויפענדע קהלה-אנגעלעגענהייטען.

די טענה פון דאזאר מענדעל ראזענבלום איז אזוי־ארום לגמרי אונבעגרינדעט.

מיט אכטונג
(—) י. ל. מינצבערג
סיים-דעפוטאט
פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג
אין לאדז

פייערלעשער וואר אין לאדז
דעמאנסטראציע פון לעשען א „שרפה" פון מאגיסטראט

נעכטען האט זיך אנגעהויבען די אנטי־שרפה וואך אין לאדז. צוליב דעם זענען פארגעקומען א גאנצע רייהע פראפאגאנדע - פייערליכקייטען. איבער די גאסען איז פארגעקומען א זאמלונג פון די פייערלעשער.

12 א זייגער בייטאג איז איבער פעטריקויער גאס אדורך א צוג פון פייערלעשער־אויטאס פון פערשידענע מכשירים. אין פערשידענע פונקטען פון די גאסען האבען קאנצערטירט די פייערלעשער־אר־קעסטערס און צום פערזאמעלטען פובליקום זענען געהאלטען געווארען רעדעס וועגען דער אפפער וויליגער ארבייט פון די פייערלעשער און וועגען דער צוזאמענארבייט צווישען די פייערלעשער און דער בעפעלקערונג.

פארנאכט איז פארגעקומען א דעמאנסטראציע פון לעשען א שרפה. דער אביעקט פון דער „שרפה" איז דאסמאל געווען דער מאגיסטראט אויף פלאץ וואלנאשטשי 14. די פייערלעשער האבען דעמאנסטרירט א הערליכע אקציע פון אפראטעווען דעם מאגיסטראט־בנין און פון דער קירך.

—*X*—

סאנאטאריום פאר שווינדזיכטיגע אין סקאטניקי

(א) די געזונדהייטס-אפטיילונג ביי דער שטאט־פערוואלטונג איז צוגעטרעטען צו די צוגרייטונגס־ארבייטען ביים בויען א סאנאטאריום פאר שווינד־זיכטיגע אין סקאטניקי.

אין דעם דאזיגען סאנאטאריום וועלען זיך געפינען 325 בעטען.

זעלבסטמארד

(א) אויף ווארשאווסקא 4 האט זיך איבער־געשניטען די אדערען פון די הענד מיט'ן צוועק צו בעגעהען זעלבסטמארד דער 55-יעהריגער אר־בייטסלאזער פעליקס ווישניאק.

די פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פרויען-מערדעריז שטעהט היינט פארן געריכט
צוליב א מחלוקה האט זי דערהרגעט איהר חברטע

(א) מיט עטליכע חדשים צוריק האט זיך אויף קילינסקיעגא 87 אפגעשפילט א בלוט גע טראגעדיע אין דער וואוינונג פון יוזעפא טשופרינסקא, וועל־כע האט זיך פערענדיגט מיט'ן טויט פון דער 24-יעהריגער יוליא ריכטער.

די סיבה פון דעם מארד איז געווען א מחלוקה צווישען יוליא ריכטער און העלענא קולושא, צוליב דעם, וואס יעדע פון די פרויען האט זיך געזאלט באנק אינדערפריה פריהער וואשען. בעת דער מחלוקה האט העלענא קולושא געכאפט א קוכען - מעסער און דערמיט דערהרגעט די 24-יעהריגע יוליא ריכטער.

די מערדערין איז דעמאלט ארעסטירט געווארען און היינט וועט זי זיצען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק אין לאדז קרייז-געריכט.

ארבייטער איבערגעפאהרען געווארן אויף טויט דורכן טראמוויי

(א) נעכטען איז אויפ'ן פאביאניצער שאסיי פארגעקומען א שווער טראמוואי-אומגליק. דער אונ־טערשטאטישער טראמוואי, וועלכער איז געגאנגען קיין פאביאניץ איז ארויפגעפאהרען אויף דעם דורכגעהענדען ארבייטער אסקאר היידריך.

היידריך איז איבערגעפאהרען געווארן אויף טויט. דער טויטער קערפער איז איבערגעפיהרט געווארען אין פראזעקטאריום.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ס. קאן (פלאץ קאשטשעלני 8), א. כארנזמא (פאמארסקא 12), וו. וואגנער (פעטריקאווער 67), י. זאיאנטשקיעוויטש (זשעראמסקיעגא 37), ז. נארטשעצקי (פושעוואד 59), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. שימאנ־סקי (פושענדזאליניא 75).

דער ראבינאט זוכט:

ה' סאלאמאן שיקער געוואוינט אנדזשעיא 46 וועגען א נויטיגען בריף פון טשעכאנאוו.

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 1—2 מיטאג און פון 4—6.30 אבענט

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענד

קיין ארץ-ישראל
גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.

14-טאגיגער אויספלוג קיין וויען
אבפאהר יעדען טאג. 135 זל.

אויסלענדישע הנחה-און קורציע-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספליגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
נעמט אן דאס איבערשיקען
פעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1918

היינט, מאנטאג, דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע אויף פיעטריקאווער 165 פון 2-טען קאמיסאריאט די אותיות
O ביז Z
און פון 8-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות פון H ביז M איינשליסליך.

מארגען, דינסטאג, דארפען זיך שטעלען פון 3. קאמיסאריאט אויף די אותיות:
A, B, C, D
און פון 8-טען קאמיסאריאט פון
N ביז Sz

צוגאב-פאבאר

(א) די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק.או לאדז שטאט „איינס" וועט אמטירען דעם 15-טען סעפטעמבער ד. י. אין לאקאל פיעטריקאווער 165.

צום צוגאב-פאבאר דארפען זיך צושטעלען אלע מאנספילען, וואס זענען געבוירען אין יאהר 1915 און עלטערע, וועלכע האבען ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 8, 9 און 11. קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע רוף-צעטלען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

איינשפריצונגען געגען דיפטעריט

(א) אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון שטאטישען סטאראסטע דארפען זיך היינט מאנטאג מעלדען צו איינשפריצונגען געגען דיפטעריט קינ־דער אין עלטער פון 1 ביז 10 יאהר, וואס וואוי־נען אין לאדז, וואס זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות .A. B. C, מארגען אויף D. E. F.

מ'דארף זיך מעלדען אין די פונקטען, וואס זענען אנגעוויזען פאר יעדען קאמיסאריאט. די, וועלכע וועלען נישט צושטעלען די קינדער צו די איינשפריצונגען, דראהט א שטראף פון 3000 זל. און 3 חדשים ארעסט.

טעטיקייט פון דער פאגאטאוויע אין חודש אויגוסט

(א) די שטאטישע פאגאטאוויע האט אין פערלויף פון חודש אויגוסט ערטיילט הילף אין 912 פאלען: 442 אין גאס און 476 אין אמבולאטאריום. צווישען זיי זענען 12 געווען זעלבסטמערדער, אויטאס האבען איבערגעפאהרען 7 פערזאן, טראמ וואיען 5, פוהרען 28, אנפאלען דענען געווען 97 א. אז. וו.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעמשניצע-פרייזען

אפּיציעלער קאָמוניקאַט וועגן די נעכטיגע געשעענישן

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּ.פּ.ס.-שער מאַניפעסטאַציע

די פּייערליכקייטן, וועלכע זענען אָרגאַניזירט געוואָרן דורך פּ.פּ.ס. אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 30 יאָהרצייט פון דעם אַזוי גערופענעם „בלוטיגען מיטוואָך", זענען פאָרגעקומען אויף פאָלגענדען אופן:

האַלב 11 פאַרמיטאָג איז פון וואָדני רינעק אַרויסגעגאַנגען דער צוג פון פּ.פּ.ס. אין אַ צאָהל פון 8500 אַנטיילנעהמער. דער צוג איז אַדורכגעגאַנגען דורך דעם צענטער פון שטאָט דורך פרייהייטס-פּלאַץ 11 ליסטאָפּאַד און פּאָלעשע, וואו ס'זענען געהאַלטען געוואָרן ענטשפּרעכענדע רעדעס.

בעת'ן צוג איז געקומען צו אינצידענטן צווישען דער מיליץ פון פּ.פּ.ס. און פערזאָנען, וועלכע זענען געשטאַנען אויפ'ן טראָטואַר. אויף עק קיר לינסקיעגאָ און נאַרוטאָוויטשאַ איז געקומען צו אַ געשלעג צווישען שטעהענדע אויפ'ן טראָטואַר מיט די אַנטיילנעהמער פון צוג. דערביי איז פערוואונדעט געוואָרן דער 24-יעהריגער סטעפאַן קופּער (קראַוויעצקאַ 3). דאַן איז נאָך געקומען צו קלענערע אינצידענטן אויף דער 11 ליסטאָפּאַד, גאַס, צמענטאַרנאַ, יעזשעגאָ און נאַרוטאָוויטשאַ, וואו ס'זענען צושלאָגען געוואָרן דורכגעהער, וועלכע האָבען נישט אַראָפּגענומען די היטלען בעת'ן צוג.

ווייטער איז אויף נאַרוטאָוויטשאַ גאַס נעבען פּלאַץ דאָמבראָווסקיעגאָ צושלאָגען געוואָרן דורך מיטגלידער פון די ענדעקעס דער 27-יאָהריגער שמואל רעהאָרן (גלובנאַ 57), וועלכער האָט בעקומען ליכטע וואונדען. דאַן איז צושלאָגען געוואָרן דער 47-יעהריגער יעקב גליצענשטיין, (סקלאַדאָוואַ 13), וועלכער איז געשטאַרבען פון די וואונדען אין שפּיטאָל.

די פּראָקוראַטאָרישע מאַכט האָט אָנגעהויבען אַנ'אויספאָרשונג צו ענטדעקען די שלעגער.

11 פּערזאָן זענען פערהאַלטען געוואָרן. ווייטער זענען אויסגעהאַקט געוואָרן עטליכע צעהנדליג שויבען, צווישע ווידעס אין דער פירמע „קאַרפּאַטי", אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען פערהאַלטען געוואָרן 6 פּערזאָן.

נייע קוואַלען פון געדיכטע סאַלאַנקעס אין דרוסקעניק

פריהלינג היינטיגעס יאָהר איז מען צוגעטרעטען אין דרוסקעניק צו טיפע בויערונגען, כדי צו זוכען נייע סאַלאַנקע-קוואַלען. ווי בעקאַנט, איז דאָס שוין דער צווייטער פּרובּ אין דעם קור-אָרט. דאָס ערשט מאָל האָט מען געבויערט אין יאָהר 1931, מ'האָט דעמאָלס געפינען סאַלאַנקעס פון אונגעוועהנליכער געדיכטקייט און צוליב דעם איז דרוסקעניק אַרויסגערוקט געוואָרן אויף איינעם פון די ערשטע ערטער צווישען די פּוילישע קור-ערטער. הגם ביז דעמאָלס האָט מען געמיינט, אַז דרוסקעניק האָט שוואַכע סאַלאַנקעס, וואָס מ'קען בענוצען צום אינערליכען געברויך, נישט צום באָדען זיך.

צוליב דעם, וואָס דרוסקעניק מאַכט פאַרשריטען אין די צאָהל קור-געסט וואַקסט פון יאָהר צו יאָהר — איז ענטשטאַנען נויטווענדיגקייט פון אַ רעזערוו-קוואַל אויפ'ן פאַל, ווען דער ערשטער וועט נישט זיין גענוג.

די אַרבייטען ביי דעם נייעם סאַלאַנקע-קוואַל דערגרייכען צום סוף. מ'בויערט שוין אויף 300 מעטער טיף. מ'וועט באַלד זיך קענען בענוצען מיט דעם געזונד-געבענדען וואַסער, וועגען וועלכען מ'האָט זיך דערוואוסט אין דרוסקעניק ערשט אין יאָהר 1931.

אין דרוסקעניק איז איצט אַ ביליגער סעזאָן.

נייער באַהן-פאַהרפּלאַן

גילטיג פון 3. סעפּטעמבער 1936

פאַבריקס-באַהן

0.36	קאַלושקי (קראַקאָ, קאַטאָוויץ)
1.40	פּזשעוואָרסקאַ (דורך סקאַרזשיסקאָ)
5.10	קאָלושקי (וואַרשאַ)
6.10	קאַלושקי (טאָמאַשאָוו)
7.05	קאַלושקי
7.39	וואַרשאַ — טאַרפּעדאַ
8.00	וואַרשאַ דירעקט
8.10	ווידזעוו
8.55	קאַלושקי (זונטאָג און חגא ביז'ן 13 סעפּטעמבער)
9.25	קאַלושקי אין די חגאות-טעג ביזן 13-טען סעפּטעמבער
10.05	קאַלושקי (וואַרשאַ, קראַקאָ, קאַטאָוויץ)
10.32	קאַלושקי (זונטאָג און פנא פון 31 מאַי
11.07	קאַלושקי (סקאַרזשיסקאָ, לעמבערג).
12.20	קאַלושקי
13.30	קאַלושקי אין אַרבייטס-טעג.
14.20	קאַלושקי (וואַרשאַ).
15.20	סקאַרזשיסקאַ — קאָמיענאַ
15.55	קאַלושקי (אין אַרבייטס-טעג)
16.34	וואַרשאַ — טאַרפּעדאַ.
16.42	קאַלושקי
17.30	קאַלושקי (וואַרשאַ)
18.35	קאַלושקי (אין אַרבייטס-טעג)
19.34	וואַרשאַ — טאַרפּעדאַ.
19.40	קאַלושקי
20.45	וואַרשאַ, דירעקט.
22.30	קאַלושקי
23.00	קאַלושקי פון 30 מאַי.

קאַלישער סטאַציע ריכטונג וואַרשאַ

6.15	וואַרשאַ (אינטערנאַציאָנאַלער צוג)

9.50	גלאָוונאָ (חגאות ביז'ן 13 סעפּטעמבער)
12.17	וואַרשאַ
14.20	גלאָוונאָ אין די שול-טעג אויך אין די חגאות ביזן 13 סעפּטעמבער
16.22	וואַרשאַ.
18.15	גלאָוונאָ
20.25	וואַרשאַ

ריכטונג קאַליש

7.39	שעראַדז
8.25	לאַסק (חגאות ביז'ן 13 סעפּטעמבער)
9.14	פּאָזען.
10.20	לאַסק (חגאות ביזן 13 סעפּטעמבער
11.22	אָסטראָווע
14.25	לאַסק פון 14 סעפּט. ביזן 12 מאַי 1937
15.34	פּאָזען.
17.32	שעראַדז
19.40	אָסטראָווע
22.40	זדונסקאַ-וואָליאַ
0.30	פּאָזען בערלין.

ריכטונג קוטנע

7.35	גרינע
9.21	קוטנע (פון 4 אָקטאָבער ביז'ן 21 מאַי 1937
11.40	פּאָזען
14.36	אָזאָרקאָוו (אין די שול-טעג)
15.45	קוטנע (גרינע).
18.49	קוטנע.
22.35	גרינע דירעקט.

ריכטונג קאַליש

8.10	(קאַלושקי (טאָמאַשאָוו, קראַקאָ קאַטאָוויץ).
21.30	סקאַרזשיסקאָ (לעמבערג).

יוסף קאַמען אין לאָדז

דערפרעהענדיג וועט זיכער זיין פאַר דעם יודישען לאָדז די ידיעה, אַז דער בעריהמטער אַרטיסט יוסף קאַמען קומט מיט אַנ'אויפטריט אין פילהאַרמאָניע.

געדענקען דאָך נאָך אַלע דעם גרויסען שוישפּילער קאַמען, זיינע פּרעכטיגע רעציטאַציעס, און דעם גרויסען נחת רוח וואָס ער האָט פערשאַפט מיט זיינע אויפטריטען אין היגען יודישען טעאַטער.

דער אַרטיסטישער אָונט פון יוסף קאַמען, וואָס וועט פאָרקומען זונטאָג דעם 13 סעפּטעמבער אין פילהאַרמאָניע וועט זיכער אַרויסרופען אַנ'אונגעהויערן אינטערעס, און דאָס לאָדזער יודישע טעאַטער פּובליקום וועט מאַסענווייז קומען אויף דעם אויפטריט פון זיין ליבלינג — דעם פּרעמיער פון דער ווילנער טרופּע.

טעאַטער. מוזיק און פאַרוויילונג (קאָמוניקאַטען)

היינט „מוטערשאַפט" מיט אידאַ קאַמינסקאַ צו פּאָפּולערע פּרייזען

אידאַ קאַמינסקאַ מיט איהר אַנסאַמבל האָבען אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" גרויס ערפאָלג, אויף וועלכען די שוישפּילערין מיט אַזאַ ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבל פערדינגען דאָס.

היינט ווערט געשפּילט פון אידאַ קאַמינסקאַ'ס אַנסאַמבל דאָס בעריהמטע פּסיכאָלאָגישע דראַמאַטישע ווערק פון ווינטשענקאָ „די מוטערשאַפט".

„מוטערשאַפט" האָט דאָס פּובליקום אויפגענומען זעהר גוט. די היינטיגע פאָרשטעלונג ווערט געשפּילט צו פּאָפּולערע פּרייזען, כדי צו געבען די מעגליכקייט אַלעמען צו בעזוכען די שיינע און אינטערעסאַנטע פאָרשטעלונג. מאָרגען, דינסטאָג ווערט ווידער געשפּילט די אינסצעניזאַציע פון י' פּערלע'ס ראָמאַן „נייע מענשען".

פון שטאָטישען פּוילישען טעאַטער

היינט 8.30 ווערט געשפּילט די קאָמעדיע „גיעאָום-פּראָוויערליוויאַנאַ גאָרזשינאַ".

רעפעראַט פון זאב זשאַבאָטינסקי אין פילהאַרמאָניע

שבת דעם 12 ד. ח. קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע אַ רעפעראַט פון פּרעזידענט פון דער נ. צ. אָ. וול. זשאַבאָטינסקי א. ד. ט. „זיין, אָדער נישט זיין".

עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אַז דאָס קומען פון בעקאַנטען ציוניסטישען מנהיג אין איצטיגען מאָמענט פאַרן ציוניזם האָט אַרויסגערופען אַ פערשטענדליכע פער-אינטערעסירונג אין די קרייזען פון נאַציאָנאַלען יודענטום אין לאָדז.

„תחכמוני" צום נייעם שול-יאָהר

פאָריגען מאָנטאָג איז אין לאָקאַל פון „מזרחי" פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קוראַטאָריום פון דער היגער רעליגיעז - נאַציאָנאַלער שולע „תחכמוני" (שענקעוו. 3), אויף וועלכער דער דירעקטאָר ה' ב. מאַרעק האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט פון פערגאַנגענעם יאָהר און אויך פון די צוגרייטונגס-אַרבייט צום נייעם שול-יאָהר.

פון בעריכט ווייזט זיך אַרויס, דאָס „תחכמוני" פערנעמט איצט איינע פון די חשוב'סטע פּלעצער צווישען די היגע רעליגיעזע ערציהונגס - אַנשטאַלטען, וואָס עס איז צו זעהען פון דעם וואוקס פון די שילער, וועלכעס האָט זיך לגבי די פריהערדיגע יאָהרען פילפאַך פערגרעסערט. אַ דאַנק די ספּעציפישע לעהר-מעטאָדען וואָס זענען דאָרט ספּעציעל צוגעפּאַסט פאַר די רעליגיעז - נאַציאָנאַלע קרייזען.

נאָכדעם ווי עס ווערט בעשטימט דער בודזשעט אויפ'ן קומענדיגען שול-יאָהר, ווי אויך דאָס לעהר-פּראָגראַם, שליסט דער פּרעזיצער ה' בוים די זיצונג, אויסדריקענדיג אַ דאַנק דעם דירעקטאָר ה' מאַרעק פאַר זיינע סיהפּולע לייסטונגען לטובת דער שולע.

אָפּגעביסען זיך די צונג

(אַ) אויף קילינסקיעגאָ 148 איז פאָרגעקומען אַנ'רויסטערלישער פאַל. די 53-יעהריגע זאָפיאַ קיכלצוויטש האָט ביים עסען אַזוי זיך בעאיילט, אַז זי האָט זיך אָפּגעביסען אַ שטיקעל צונג. די פאַנטאָמאָוויע האָט זי אין אַ נעפעהרליכען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

גוט מאָרגען!

ביי דער מאַפּע!..

די טעג האָט זיך אַ יוד בעקלאָגט:

— מ'כע, אַ וועלט געוואָרען — אַז נישט גע-טראַכט זאָל זי ווערען! האָסט געזעהן אַנ'אַרבייט פון אַ יוד, מ'זאָל אייביג מוזען שטעהן מיט'ן טייטעל ביי דער מאַפּע און זוכען, וואו געפינט זיך די שטאָט און יענע שטאָט, דער באַרג און יענער באַרג, דאָס טייכעל און יענץ טייכעל.

ווי לאַנג נאָר, ווי איך בין געשטאַנען ביי דער מאַפּע און געזוכט אַביסיניען. גאַנצע טעג געצייכענט מיט דער בלייפעדער און געזוכט שטעט. כ'האָב געמוזט האַלטען קאָפּ, וואו ס'געפינט זיך אַדיס-אַבעבאַ, אַקסום און אַדואַ, און וועלכער געגענד עס ליגט מאַקאַלאַ און אַבי-אַדי. די צונג האָט זיך מיר כמעט צופּלאָנטערט מיט די אַביסינישע שטעט: טעמביען, האַוסען, לאַמאַ שילינדי, נעגעלי. אַמבאַראַ לאַדזשי, דזשידזשיגאַ, טשעלאַר ערבאַ. יעדעס מאָל, ווען איך האָב געדאַרפט אַרויסזאָגען די נעמען פון די תרגום אונקלוס-שטעט, האָט זיך מיר פערפּלאָנטערט די צונג, און נישט געקאָנט אַרויס.

איצט די ראַסען: ראַס קאַסאַ, ראַס סעיום, ראַס אימרו. ראַס בוקסאַ און ראַס עגישען.

טאָמער האָב איך מיך קוים מיט צרות בעפרייט פון אַביסיניען. איז מיר באַלד אונטערגעקומען אַ פרישע ביסעל מאַפּע-זוכעניש — שפּאַניען! אַ פרישע ביסעל צונג-דרעהעניש. איצט האָב איך אַנ'אירון-בורגאָס און אַנ'אירון-פּונסעאַ. סאַן סעבאַסטיאַן און בעהאָזויאַ, הענדאַיע, וויג, קוואַדאַלאַראַ, באַדאַראָס, טוואַדאַליאַפאַ. איך מוז האַלטען קאָפּ, וואו עס געפינט זיך דער באַרג סאַן-מאַרטיאַל און וואו עס געהט דער טייך בידאַסאָפּאַ, וואו ס'געפינען זיך די אויפשטענדיגע און וואו די רעגירונגסמיליץ.

פריהער האָב איך די ציין צובראָכען ביי די ראַסען, און איצט צעפּרעך איך די ציין ביי די שפּאַנישע נעמען, נו, אוחפּאַ, זאָגט איהר נאָך אַזעלכע נעמען: לאַרגאָ קאַבאַלעראָ אַלוואַרעס דעל וואַיאָ, אַנראַטשיאַ, פּרעטאָ, יוזשיל גאַלאַרזאַ. אַנאַסטאַזיאַ דע גראַטשיאַ, פערנאַנדאָ זשיניר דע לאָס ריאָס — נו, זאָגט איהר נאָך די נעמען און ברעכט נישט אויס די ציין.

— מ'כע, אַ וועלטעל געוואָרען, אַז נישט געטראַכט זאָל זי ווערען! אַנ'אַרבייט פאַר אַ יוד, גאַנצע טעג שטעהן מיט'ן טייטעל ביי דער מאַפּע, און ברעכען די ציין ביי די „זאַראַגאָטשאַ" נעמען.

אַב—נעק

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"
טעל. 112-25
דיר. דר. צערמייסטער.
בלויז עטליכע גאַסטשפּילן
פון פּאַרלאָנער לאָדז
אידאַ קאַמינסקאַ
מיט אַ נעקליבענעם אַנסאַמבל.
היינט, מאָנטאַג, 9.15 אָוונט
פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
„מוטערשאַפט"
מאָרגען, דינסטאַג, 9.15 אָוונט
„נייע מענשען"
פון יהושע פּערלע
דראַמאַטיזירט דורך אידאַ קאַמינסקאַ
בילעטן צו בעקומען אין קאַסע.

עקסמיסיעס

אַנ'עקסמיסיע פּסק-דין איז נישט גילטיג געגען אַ סובלאָקאַטאָר, אויב ער איז נישט מיטגעקלאָגט געוואָרען מיטן אייגענטליכען לאָקאַטאָר.

דער ראָזיגער כלל האָט אַנ'אָנווענדונג בלויז אין דעם פאַל, ווען אין מאָמענט פון פערפיהרען דעם פּראָצעס האָט שוין דער בעטרעפענדער סובלאָקאַטאָר געוואוינט ביים לאָקאַטאָר.

Dr. Różaner
צוריקגעקעהרט

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוונט

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9, טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייט
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 ביטאָג און 4—9 אָוונט

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-,געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגן אויף נומער 161
פּיעטריקאָווער 161, טעל. 245-21
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען
פון 11 פריה ביז 3 ביטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 8—1 ביטאָג.
פאַר פרויען אַ באַזונדער וואַרטע-זאַל

KINO THEATR
MIRAŻ
ILLUSION
היינט און פאָלג. טעג!
דער קעניג פון הומאָר
Harry Lloyd
אין דעם פרעהליכסטען פילם פון סעזאָן
„מילכיגער וועג"

הספארט-בעוועגונג

א ריכטיגער ריקצוג

די יודישע טורן- און ספארט-פאראיינען, יע־דענפאלס ביי אונז אין שטאט, האבן אנגענומען א נייע טאקטיק.

אייגענטליך איז די דאזיגע טאקטיק נישט ניי. זי איז שוין געפיהרט געווארען דורך דער יודישער ספארט-בעוועגונג דעמאלס, ווען זי איז געשאפען געווארען. דעמאלס ווען זי האט זיך ענטוויקעלט, דעמאלס ווען זי האט געבליהט.

דעמאלס האבן די אנפיהרער פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג נישט געחלומט יועגען קיין רעקארדען, וועגען גרויסארטיגע מייסטערס און וועלט-מייסטערס. פערשטעהט זיך, אז אויב ס'האט זיך ענטוויקעלט אזא ספארט-טאלאנט האט מען איהם נישט אפגעשטויסען, מ'האט איהם מקרב גו ווען און געפלעגט, אבער בשום אופן האט מען נישט ארייגעלעגט די גאנצע ענערגיע דערין, אז די הויפט-טעטיגקייט פון פאראיין זאל זיין וואס מעהר „גאלען“, וואס מעהר פונקטען. די הויפט-טעטיגקייט פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג איז געווען די אידעאישע זייט, דאס איינפלאנצען אין דער יוגענד דעם זין פון דער ספארט-בעוועגונג, דער נאציאנאלען אינהאלט פון דער בעוועגונג און דעם נוצען פון דער קערפערליכער און פיזישער קולטור.

ביסלעכווייז האט זיך אבער דער ענין איינגעב־צען געביטען. די בעוועגונג איז אראפ פון דעם גלייכען וועג, מ'האט אנגעהויבען צו בעזייטיגען יעדען אידעאישען אינהאלט פון איהר. מ'האט גע־נומען געהן אויפ'ן וועג פון בעווייזען זיך כלפי חוץ. ס'איז נישט געווען וויכטיג, וויפיל מיטגלידער דער פאריין פערמאגט. אויב מ'פערנעהמט זיך מיט געזונד מאכען דעם קערפער פון דער יו־דישער יוגענד, ס'איז גענוג געווען צו האבען איין גוטע פוסבאל-מאנשאפט אדער ספארט-מאנשאפט, כדי צו הייסען א „גרויסער“ און „שטארקער“ פער־איין. דערמיט האט מען אויך געוואלט שלאגען „קאסע“. א לאנגע צייט האט זיך אזוי געפיהרט. ס'איז דערגאנגען דערצו, אז מ'האט געקויפט און פערקויפט ספארט-טאלאנטען.

די דאזיגע טאקטיק האט אבער איינגאנצען פער־פיהרט. די יודישע יוגענד האט זיך איינגאנצען אפגעווענדעט פון די יודישע ספארט-פאראיינען, די צאהל מיטגלידער איז כסדר קלענער געווארען. די יודישע יוגענד האט נישט געקענט תופס זיין די דאזיגע טאקטיק און איז אוועק פון די פאראיינען און ס'איז געקומען דערצו, אז די יודישע פאראיינען, וועלכע האבען געפיהרט די דאזיגע טאקטיק, זע־נען טאקע געבליבען מיט דער מאנשאפט כלפי חוץ. אבער אהן מיטגלידער. קיין קאסע איז אויך נישט געווען און די פאראיינען זענען געבליבען שטעהן פאר א פולשטענדיגען באנקראט סיי אידעאישען, סיי ספארטליכען און סיי פינאנציעלען.

פערשטעהט זיך, אז די דאזיגע לאגע האט פשוט געצוואונגען די פיהרער פון דער יודישער ספארט־בעוועגונג זיך צו פערטראכטען יועגען דער צו־קונפט פון דער בעוועגונג. און דעריבער קאנ־סטאטירען מיר מיט צופרידענהייט דעם ריקצוג, וועלכער יוערט איצט געמאכט. די יודישע ספארט־בעוועגונג געהט צוריק אויפ'ן יועג פון א אידעאי־שען בעהאנדלען דעם גאנצען ענין. מ'הויבט אן צו ארבייטען אין דער טיף. מ'הויבט אן ארייגנציהען די יודישע יוגענד אין די פעראיינען, מ'הויבט זיי אן בעוואוסטזיניג צו מאכען יועגען די אויפגאבען פון דער יודישער ספארט־בעוועגונג.

דער ריקצוג איז דאסמאל א פולשטענדיג ריכ־טיגער.

S.

פארוואס זענען נעכטן נישט פארגעקומען
די ציקליסטען-מייסטערשאפטען פון וועלט-פערבאנד „מכבי“

נעכטען האבען געזאלט פארקומען די אל-פוילישע ציקליסטען-מייסטערשאפטען פון וועלט-פערבאנד „מכבי“. די דאזיגע אימפרעזע האט גע-זאלט ארגאניזירט ווערען דורך דעם לאדזער „מכבי“, דערוויל האט דער לאדזער „מכבי“ מיטגעטיילט, אז ער לעגט אפ די מייסטערשאפטען אויף צוויי וואכען מיט'ן מאטיוו, אז אויף דער פאראויסגע-זעהענע טראסע קומען פאר שאסיי-ארבייטען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען מיר דער-האלטען א בריף פון אן אנגעזעהענעם ספארט-טוער, אז „מכבי“ האט נישט בערעכטיגט אפגע-לעגט די אימפרעזע, ווייל די שאסיי-ארבייטען אויף דעם דערמאהנטען ארט זענען נישט אזעלכע שווערע, אז מ'זאל נישט קענען אדורכפאהרען. דער דערמאהנטער ספארט-טוער מיינט, אז „מכבי“ האט אפגעלעגט די אימפרעזע נאר צוליב דעם, וואס איהר בעסטער פאהרער קאלסקי איז קאנטוזירט און דעריבער וואלט זיך די מייסטערשאפט ארויסגע-גליטשט פון „מכבי“'ס האנד.

מיר האבען זיך ווענדען דעם ענין געווענדעט צו דער אנפיהרונג פון לאדזער „מכבי“. פון וואנען מ'האט אונז ערקלערט, אז די אימפרעזע איז אפגעלעגט געווארען צוליב דעם שלעכטען שאסיי, א סימן, אז מ'קען נישט אדורכפאהרען איז דאס ציקליסטען-געיעג בערלין—ווארשא אפגעלעגט גע-ווארען. איבריגענס, ערקלערט די אנפיהרונג פון „מכבי“, אז צו די מייסטערשאפטען האבען זיך פערשריבען נאר 1 ציקליסט פון פלאצק, 1 פון ווארשא און עטליכע פון „בר-כוכבא“.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „הכח“

שבת איז פארגעקומען די יעהרליכע אלגע-מיינע פערזאמלונג פון „הכח“. ביי א פול געפאק-טען זאל עפענט די פערזאמלונג דער פרעזעס פון „הכח“ ד"ר קרויש, וועלכער רעפערירט גלייכצייטיג וועגען די אויפגאבען פון „הכח“ אלס נאציאנאלע געזעלשאפט, און לעגט פאר אויסצוועהלען אלס פארזיצער דעם ה' מ. ציגלער.

אנ'אלגעמיינעם בעריכט איבער די טעטיג-קייט פון „הכח“ אין פערלויף פון דער לעצטער צייט גיט איבער דער פערוואלטונגס-מיטגליד ש. ציגלער. א קאסע-בעריכט גיט איבער דער קאסיר פון „הכח“ ה' ראפאפארט, נאכן בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע ווערט דער קאסע-בעריכט בע שטעטיגט און די פערוואלטונג בעקומט אנ'אבסא-לוטאריום.

ארום די בעריכטען האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע, וועלכע איז געשטאנען אויף א הויכע ניוואו און זענען געווען זאכליך און ערנסט. די וואהלען פון א נייער פערוואלטונג האבען נעגע-בען פאלגענדע רעזולטאט: פרעזעס ד"ר קרויש. מיטגלידער: שווייצער, אינזשיניער לעווענזאהן, שולזינגער, ראפאפארט, ציגלער, קאלינסקי, פאסיר-מאן, סטנאל, קושמירעק און וואלאך.

לאדזער „הכח“ אויפ'ן 1-טען ארט!

דער פלעביסציט וועלכען די יודישע ספארט-צייטונג האט אדורכגעפיהרט. האט דער לאדזער „הכח“ אויף דער אלגעמיינער צאהל 10 טויזענד אפגעגעבענע שטימען בעקומען העכער 2 500 שטימען. אנערקענענדיג דעם לאדזער „הכח“ אלס דער פאפולערסטער און בעליבסטער יודישער ספארט-קלוב אין פוילען, א דאנק דעם בעקומט דער לאדזער „הכח“ דעם פריז פון דירעקטאר יוליוש ליפסקי – דעם בעכער פארן זיגער אין קאנקורס-פלעביסציט.

מיר גראטולירען דעם לאדזער „הכח“ און ווינשען איהם ערפאלג אין זיין ווייטערדיגע אר-בייט אויפן געביט פון דער פיזישער ערציהונג פון דער יודישער יוגענד.

פוסבאל-סעקציע פון אוניאן-טורינג ווערט פונאנדערגעלאזט

ווי מיר דערוויסען זיך יועט אין די נאהענט סטע טעג פונאנדערגעלאזען ווערען די פוסבאל-סעקציע פון אוניאן-טורינג, וועגען דער סיבה פאר וואס די פוסבאל-סעקציע פון אוניאן-טורינג ווערט פונאנדערגעלאזען געהען ארום פערשידענע קלאנגען.

ל.ק.ס. — רעפרעזענטאנץ פון לאדז 2:3

אויפן טאג פון ל.ז.א.פ.נ. איז נעכטען פאר-געקומען א פוסבאל-מעטש צווישען דער רעפרעזענ-טאנץ פון לאדז און ל.ק ס. געזיגט האט ל.ק ס. אין דער פערהעלטניש 3·2

אינטערנאציאנאלע מעטשען

פוילען — לעטלאנד 3:3 (0:2)

יוגאסלאוויען — פוילען 3:9 (0:)

צווישען-שטעטישע מעטשען

קראקאוו — ביעלסק 2:5

טשערנאוויץ — קאטאוויץ 3:4

קראקאוויא — ק. ס. קאטאוויץ 2:4

באקס

פאלאניא (ווארשא)—ווארטא (פויזען) 6:10

מעטשען אין פאביאניץ

פ. ט. צ. — בוזשא 0:6

סאקאל — קרושע ענדער 2:5

באקס-מעטש

עסטרייך — איטאליען 8:8

ראדיא־פראגראם

מאנטאג, דעם 7-טען סעפטעמבער

6.30 צייט-סיגנאל, 6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 8 אודיציע פאר שולען, 11 קאנצערט (פלי-טען), 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 שמועס פאר ארבייטער. 12.13 ידיעות, 12.23 מוזיק, 1.10 הויזווירטשאפט, 3.30 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.45 אודיציע פאר קינדער, 4 פאפולערער קאנצערט, 4.45 „קליינע קינדער קומען צו-ריק פון די זומער-וואוינונגען“ — שמועס, 5 קאנצערט, 5.50 שמועס, 6.15 פוילישע פידעל-שאפונגען (פליטען), 6.35 רעקלאמע - קאנצערט, 6.50 אקטועלער שמועס, 7 קאנצערט, 7.45 פוילישע מוזיק, 8.30 פעליעטאן, 3.45 אוועגד-ידיעות, 9 מאטראזען - קאנצערט פון גדיניע 9.55 ספארט-ידיעות, 10 ספארט, 10.05 מוזיק פון ענג-לישע קאמפאזיטארען, 10.35 קאנצערט.

אויספלוגען אויפ'ן יריד

קיין ווינע

6—12 סעפטעמבער 130 זל.

אויספלוגען אויפ'ן יריד

קיין פראג

7 —14 סעפטעמבער 120 זל.

קיין ווארשא

אויף די באלאנען-פערמעסטונגען גארדאן-בענעט. די רייזען הין און צוריק צוזאמען מיט'ן איינטריט אויף די פערמעסטונגען 6.20 זל. אפפאהר דעם 29/8, 6.11 מינוט. פון ווארשא, דעם 30/8, 10.10 מינוט.

איינשרייבונגען נעהמט אן

„ארביס“ פיעטריק. 18,

טעל. 249-40.

ה. אקערמאן

ער און זיינע פריצים

ראמאן פון יודישען לעבען

25

— הערט, וואס איך יועל אייך זאגען — האט ער זיך געווענדעט צו נתנ'ען, — יוי איך פער־שטעה, האט איהר איצט נישט צו בעצאהלען אין פאראויס פאר א חודש אדער אפילו פאר א וואך דירה־געלד פאר א צימער, שלאג איך אייך פאר דאס צימער און איך וועל ביי אייך נעמען זעהר ביליג, איינגאנצען דריי רובל א חודש. און געלד וועט איהר מיר געבען ערשט דאן, ווען איהר וועט זיך צושלאגען צו אייער בעשעפטיגונג, ביי וועלכער איך בין זיכער, אז איהר זוכט ארבייט.

נתן האט געמיינט, אז ער הערט די ווערטער אין א חלום.

גאט אין הימעל ,ווי קאן דאס זיין אזא גליק פאר א מענשען! — האט זיך נתן געטראכט.

דער מאן האט בעמערקט, אז נתן וואונדערט זיך דערויף, האט ער איהם געזאגט, פארוואס ער טוט עס.

— ווען איך בין געקומען קיין אדעס — האט איהם דער מאן אנגעהויבען צו דערצעהלען — בין איך אויך געווען אויף גרויסע צרות. כ'האב אויך געהונגערט און נישט געהאט וואו דעם קאפ אנידערצולייגען. דאן האט זיך געפונען א גוטער מענש, וועלכער האט מיר געמאכט א פארשלאג, פונקט אזא ווי איך מאך אייך איצט. מיר ליגט עס נאך גוט אין זכרון, און דערפאר טו איך עס...

און אזוי איז נתן געבליבען וואוינען ביי יע־נעם אין הויז און ער האט זיך אנגעהויבען צו בער־טראכטען פאר א גליקליכען מענשען. איצט האט ער ביי זיך בעשלאסען, אז ער מוז געפינען ארבייט וואס פאר אנ'ארבייט עס זאל נישט זיין, אפילו רייניגען גאסען, אבי ער זאל עפעס פערדינען און ער זאל נישט ענטוישען זיין באלעבאס, וועלכער האט איהם מקרב געווען יוי אנ'אייגענעם ברודער.

אין די עטליכע טעג, וואס נתן האט זיך דאן ארומגעדרעהט אין אדעס האט ער זיך אזוי פיל אנגעליטען, אז דאס לעבען זיינס איז איהם נמאס געווארען. ער האט שוין באלד נישט געקאנט אריבערטראגען די צרות. א תל איז פון איהם געווארען, און ער איז שוין מעהר ענהליך געיועזען אויף א שאטען ווי אויף א מענשען. זינט ער איז ענטלאפען פון דער פריצה, האט ער נאך געטראגען דאס זעלבע העמד, און דער פערריקענטער שווייס אויפ'ן העמד האט איהם שוין אנגעריבען וואונדען אויפ'ן לייב, און ער האט נישט געוואוסט, וואס פאר אנ'עצה ער זאל זיך געבען. און מיט־אמאל האט זיך פאר איהם בעוויזן משיח אין דער געשטאלט פון דעם וועכטער, און ער האט איהם געטון אזוי פיל גוטס...

דער וועכטער האט געהאט א ווייב מיט צוויי קינדער. און ווען די משפחה איז געגאנגען צום טיש עסען און נתן האט זיך נאר געפינען אין זיין צימער, האט מען שוין נישט געגעסען אהן איהם. זיי זענען געווען ארימע מענשען, און נתנ'ען האט ווייה געטון דאס הארץ ביי זיי עפעס צו בנ־מען. ווי ער האט געזעהן, אז זיי שפארען עס אפ פון זייער מויל.

דערפאר פלעגט נתן זעהן אהיימצוקומען צו זיך אין צימער נאך אנבייסען אדער נאך וועטשערע און כאטש ער פלעגט זיין הונגעריג ווי א הונד, פלעגט ער זיי אבער זאגען, אז ער האט שוין געגעסען.

אזוי איז אוועק א וואך, א חודש און מעהר. נתן האט אליין געוואוינט אין יענעם צימער, און ער האט נאך נישט געהאט געגעבען דעם באלעבאס זיינע קיין צוברעכענעם גראשען. ער האט גאר־נישט געקאנט פערדינען. איז ער ארומגעגאנגען איבער דער שטאט און האט געשלונגען די סלינע. ס'איז נאך געווען א נס, וואס ער האט געהאט דעם קאפ זיינעם וואו אנצושפארען.

אבער עס האט זיך מיט נתנ'ען געמאכט אזוינס, אז ,ער האט דאס צימער אויך פערלוירען, און ס'איז איהם ממש אויסגעקומען צו שלאפען אויף דער גאס. ס'איז געווען אזוי:

נתן האט אנגעהויבען צו בעמערקען, אז זיין וועכטער'ס ווייב איז צו איהם עפעס גוט מחוץ מדרך הטבע. זיין בעט פלעגט זי ריינינגען כמעט יע־דען טאג. יעדען טאג פלעגט זי אנציהען נייע ציכען אויפ'ן קישען און אויף דער קאלדרע, פערשפרייטען נייע ליילעכער אויפ'ן מאטראץ, און א קלאר האנ־טוך יעדען טאג.

נתנ'ען איז דערפון געווארען אומהיימליך. עס איז איהם נישט איינגעגאנגען דערפאר, ווייל דורך דער גאנצער צייט האט ער נאך נישט געהאט גע־געבען קיין גראשען דירה־געלד.

איינמאל האט זיך יא געמאכט און ער איז אהיימגעקומען מיט א גדולה. ער האט פערדינט א רובל און ער האט איהם באלד אהיימגעבראכט דעם באלעבאס, אבער יענער האט ביי איהם נישט גע־וואלט בעמען.

נתן האט דעם רובל פערדינט אויף טע ט'אגענ־דיג א טשעמאדאן צו דער שיף פאר עפער־ עס עלעגאנט געקליידעטען מאן. און דאס איז געווען דאס ערשטע געלד, וואס נתן האט פערדינט אין אדעס. האט איהם דער באלעבאס זיינער געזאגט:

— נעמט דערוויל דאס געלד פאר זיך און פערנוצט עס געזונדערהייט און אונז וועט איהר שוין צאהלען פון די ווייטערדיגע פערדינסטען אייערע.

און אזוי האט נתן דארט געוואוינט, ביז איינ מאל האט זיך געמאכט, דער באלעבאס זיינער איז אוועקגעפאהרען קיין כערסאן צו זיין מוטער, וואס איז דאמאלט געלעגען קראנק און זי האט געהאלטען ביים שטארבען. און נתן איז געבליבען אליין מיט זיין באלעבאסטע

און דאן איז איהם קלאר געווארען פארוואס זי איז צו איהם די גאנצע צייט געווען אזוי אויסער־געוועהנליך פריינדליך. ביינאכט, ווען נתן איז געלעגן אויף זיין געלעגער און איז געשלאפען, האט ער פלוצים דערפיהלט אימיצען נעבען זיך. ער האט זיך אויפגעכאפט און ער האט פאר זיך דערזעהן זיין באלעבאסטע. זי איז געווען האלב־נאקעט, און נתן האט זיך געפונען פערלוירען און נישט גע־וואוסט, וואס ער זאל אנהויבען טון...

זיין באלעבאסטע איז געווען א ברונעטקע פון אן אהר פערציג, און נישט קיין מיאוס'ע און ווען זי איז יענע נאכט געקומען צו נתנ'ען אין בעט אריין און ווען זי האט געזעהן נתנ'ס פערלוירענקייט, האט זי איהם אין פשוט'ע ווערטער געגעבען אנצו־הערען, אז ווען זי האט איהם דערזעהן צום ערשטען מאל אין הויז, איז ער איהר באלד געפעלען געווארען.

...ווען נתן האט אויף מארגען געטראכט, וואס עס איז מיט איהם די לעצטע נאכט געשעהן, האט ער אויף דעם זעהר הרטה געהאט. ער האט שטארק רחמנות בעקומען אויף זיין באלעבאס, וואס איז צו איהם געווען אזוי גוט און פריינדליך.

(פארטזעצונג קומט).

קלאנג-קינא
CAPITOL
16 זאוואדזקא 16

היינט ערעפנונג פון סעזאן!
הויפט-מייסטערווערק פון דער פראד. Metro-Goldwyn Meyer
פול מיט בראוואור! — פול מיט שטארקע איינדרוקן און ראמאנטיזם. עפאפען פון רעזשי FRANK LLOYD

„BOUNTY"

מיט Charles Laughton, Clark Gable, Fr. Tone

מיר זענען שטאלץ, אז מיר קענען שוין היינט בעקאנטמאכן אונזער קאנקורענצלאזן רעפערטואר!
אונזערע פילמען זענען אויסדערוועלט אימפאנירענדער ענסאמבל! 1) „גאלדהאריגער קונדס" מיט Shirley Temple (2 ROBIN HOOD z ELDORADO
3) „היינטיגע צייטען" געניאלע קרעאציע פון Charlie Chaplin (4 „AUDIOSKOPICKS" ערשטער פלאסטישער פילם.
מיר וועלן דעמאנסטרירן טראדיציאנעל נור פילמען פון העכסטן קינסטלערישן ווערט.
אונזער דעוויז: קאפיטאל פאר אלע! אלע אין קאפיטאל!
בעסטער רעפערטואר! די נידריגסטע פרייזן!
באלקאן 54 גר. | I פל. 1.09 זל. | II פל. 85 גר.

Prywatne Pogotowie „SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

לעטשניצע
פאר וועגבנערישע-קראנקע מאגנער - שוועכע און הויט-קראנקהייטן
פון דאקטוירים ספעציאליסטן
פיעטריקאווער 45
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאקטא פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

בעקאנטמאכונג.
דאס קאנצעסיאנירטע ביטשריפטן-ביורא צו דער געריכטס- און אדמיניסטראטיוו-אינסטאנצן פון
SALOMON ZALCMAN
איז איבערגעטראגען געווארן פון 1-טן סעפטעמבער ד. י.
פון זגערזשער 23
אויף זגערזשער 50

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטן (מאגנער-שוועכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 45-129
נעמט אן פון 8—2 נאכט. און פון 6—9 אוו.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער און לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערן אנגענומען א גאנצן טאג.

בעקאנטמאכונג
דער בעקאנטער בוי- און קאנאליזאציע-שלאסער-ווערקשטעל פון
H. LEWKOWICZ i M. ZONABEND
האט זיך איבערגעטראגן פון קאמיענא 1
אויף פיעטריקאווער 39
און נעמט אן אלערליי שלאסער-ארבייטן צו מעסיגע פרייזן און פינקטליכע אויספירונגען.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מאגנערשוואכע און הויט-קראנקהייטן
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעגליך א גאנצען טאג
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

מאדערנע וואונשקארטען
צו שיקן נאך אויסלאנד!
דארפט איהר שוין בעשטעלן
שעהן, עסטעטיש און זעהר ביליג
נאר אין דער דרוקעריי
בראמבערג
8 צעגעלניאנא 8
טעל. 255-09
אלע סארט דרוק-ארבייטן ווערן שנעל, פינקטליך און מיט די מאדערנסטע שריפט רייעל אויסגעפיהרט

היינע אנאנסען
1 זלאטי אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

Mieszkanie 6-pokojowe z kuchnią do wynajęcia przy Alei 1-go Maja № 5 od 1 października r. b. Wiadomość u dozorcy domu.

צו פערמיטען צימערן און קיכען פון זאפארט. צו ווענדען זיך צום ווירט ל. ראטבארד, שוו.-יאקובא 6 א גאנצען טאג.

אנ'ארט צו שלאפען פאר 1 יונגער-מאן ביי אן אינטעליגענטער פאמיליע. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 69, וו. 58.

פערשידענעס
איך זוך א פערטרעטער צו גארדינען און גאבעלין-ארטיקלען אויף דער פראווינץ. קורצע נעפאדערט. אפערטען אין אדמ. אונטער „גארדינען".

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za Nr. 45974 z dn. 26/II—27 r. na Zł. 10.— na imię Szlama Bornsztajn.

פרייע פאסטענס
א יונגעל פון ערנסטליכע עלטערן קען זיך מעלדן אין רעסטאראן צעגעלניאנא 4, ביי גאלדבערג.

א לערן-יונגעל באלד געצאהלט קען זיך מעלדן זשעראמסקיעגא 9, וו. 18.

ס'ווערט געזוכט האנד-שטיקערינס צו סוויטערס. צו ווענדען 11. ליסטאפאדא 6, וואוינונג 18.

סווערט געברויכט א האנד-נייהער (רין) ביים שניידער-בעשטעלט זאוואדזקא 15, וו. 30.

„Ekonomja Krawiecka" אין ליפאווא 36, קענען זיך מעלדן 2 ארבייטער, ס'קען זיין נישט קוואליפיצירט און א שיק-יונגעל.

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער אבערלאק-נייהער (רין) צו סוויטערס און אויך א מאשינערין. זאוואדזקא 19 וו 25

ראקאלען
ס'ווערט געזוכט א צימער פאר אן עלטערע פרוי ביי א פאמיליע מיט אויסהאלט און אויפזיכט. אפערטען אונטער „אויפזיכט" אין אדמ.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסן אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, סאם, בינירטע גלעזער, טער-מאמעטערס. אלעס צו די ביליגסטע פרייזן.
ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט רעפאראטורן פינקטליך און רעעל. — געראטים די ערצטע: עס ווערן אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

ווילסטו פערקויפן א נייםאשין
אויף ערצילן דאס העכסטע פרייז?
ווענד זיך צו:
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטן
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען-קראנקהייטן
האבען זיך איבערגעצויגען אויף LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

Dr. med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטן, בעהאנדלונג פון מאגנער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזן.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישן קליניק אין פאריז.
ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטן און שוואנגערשאפט.
ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט.
נעהמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 10—8 און פון 4—8 אוונט

DR MED.
L. Pikielny
אוראלאג-כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטן
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

הילף און רפואה פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) אויף עווינקעל, נאפעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערמרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאט-פיס. דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער און געפעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פיס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).
ביים גראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד
דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווערזיטעטס-פראפעסארען אנערקענט
אנערקענונגס-צייגניש און ליוב-טרייבען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען:
Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Barącz,
Dr. B. Kielowski, Dr. Maksymiljan Müanzer.
ספעציאליסט Ortoped **NATAN RAPAPORT**
מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 מיטאג און 3 ביז 7 אוונט
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינג נויטיג.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטן
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטן, בעהאנדלונג פון מאגנער - שוואכע
אגדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.